

7P88

THE
PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS

VIENYBĖ LIETUVNINKŲ .

Literatūros, mokslo ir politikos savaitinis laikraštis.

— IŠLEIDŽIAMAS —

J. J. PAUKŠTIS & CO.

METAS DVIDESIMTIS PIRMAS.

PLYMOUTH, PA., U. S. A.

1906 m.

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
543437
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS.
1912

TURINYS.

Peržvalga.

Kronikos formoje sutraukta svarbesnieji lietuvių tautos ir draugijos gyvenimo apsirėškimai — kiekviename numeryje.

Iš Lietuvos

žinios ir korespondencijos iš įvairių Lietuvos vietų — kiekviename numer.

Iš lietuviškų dirvų Amerikoje

žinios apie lietuvių gyvenimą ir krutejimą įvairiose Szaurės Amerikos vietose — kiekviename numeryje.

Iš visur

trumpos žinutės iš viso svieto apie žymesnius atsitikimus — kiekviename numeryje.

Iš Amerikos

svarbesnės žinios apie žymesnius atsitikimus — kiekviename numeryje.

Politiškos žinios

iš visų šalių, o daugiausiai iš Maskolijos — kiekviename numeryje.

Raštai apie tautos ir draugijos klausimus.

1-ojo liet. tautos atstovų susivaziavimo nutarimai.		
Nutarimai Lietuvos valsčionių		
Iš moterų judėjimo ir gyvenimo (kronika) 12, 61, 108, 120, 170, 220, 277		
Kazys. Siųskime agitatorius į Lietuvą.	19	
J. O. Szirvydas. Atminkim „Raudonąjį Nedeldienį“.		
24 kuopa L. S. P. A. Apie siuntimą agitatorių į Lietuvą.	31	
Fr. Z., J. Pruselaitis, J. Kalas ir Redakcija. Naujas rinkimas Rev. Szelpimo Komiteto.	32	
Kazys. Biznieriams ir turtinčiams. (Atsišaukimas dėl aukų).	35	
Nutarimai — kaimo darbininkų ir valsčionių Vilniuje.	43, 54	
M. A. Nasidnuokim suvadziot.		
J. O. Szirvydas. Prabudo ir tikrieji mūsų tautos ir žmonijos priešai.	44	
J. Kairys. Apie tautišką šventę.	45	
Nelaisvamanis. Lietuvos Kataliku Demokratų Partija.	50, 60, 73	
J. Lizdeika. Revoliucijos reikalai.	54	
Inicijatoriai. Universitetas Vilniuje.	56	
J. Baltrušaitis. Ar mes šelpiame partijas, ar revoliuciją?		
Kun. V. Demskis. Į lietuviškąją kunigiją.	57	
Rengimui Seimo Komitetas. Tautiečiai ir tautietės.		
G. T. Kaip mes atjaučiame revoliuciją	79	
Szilakojo Kvietkas. Dėlei rinkimo naujo Rev. Szelp. Komiteto.		
Fort. J. Bagočius. Dėlei „Delegato“ pinigų.	80, 110, 110, 132	
Visų nerusiškųjų Rusijos tautų susivaž.	86	
Darb. Balso Red. Į Amerikos lietuvius.	91	
Liet. Demokratų Partija. Atviras laiškas broliams amerikiečiams.	92	
Chicagietis. Parapijonų sukilimas prieš kleboną.	94	
Lietuvos moterų susivienijimas.	103	
Lietuvos mokytojų susivaž. nusprendimai.		
Liet. mokinių kuopa. Atsišauk. į Amerikos lietuvių visuomenę.	104	
Burnaitis. „Sandora“ (Prusų Liet).	104, 115	
„Sviesos Draugystės“ įstatymai.	105	
Amerikos lietuvių susivaziavimas.	106	
Veronika J. Ekonomiškas moteries padėjimas.	115, 134	
Chicagietis II. Kaip apsisergėti nuo parapijinių buntų.	119	
Korporacijos atsišaukimas (Brookl.)		
Juozas Paukštys. Jo gyvenimas ir darbai.	122	
M. ir J. Baltrušaitis. Apie knygynus.	128	
Jureivis. Iš revoliucijos judėjimo Rusijoje.	129	
Burnaitis. Naujas gyvasties apsirėškimas tarp Prusų lietuvių	127, 138	
Vincuks. Nelaiminga mūsų tauta.	139	
Fort. J. Bagočius. „Revoliucionieriai“.		
Atsišaukimas Centr. Kom. Szelpimui Revoliucijos.	140	
K. A. G. Amerikos moters-lietuvių, vienykimės!		
Garsingos moters pasimirusios 1905 m.	144	
Radvilas. „Susivienijimas Prusų lietuvių“.	150	
Nelaisvamanis. Liet.-Kat. kongresas.	151	
B. Žiurys. Dėlei senapiliečių atsišaukimo.	152	
J. Zelviene. Moterų tiesos Szvedijoje.	156	
Kapitalas ir valdžia.	158	
Kalvarijos kalėjimo kaliniai. Atviras laiškas Am. liet.-darbininkams.	162	
Kun. M. Peza. Atsišaukimas į lietuvišką Am. visuomenę.	165	
Radvilas. Teozofija (Prusų Liet.)	174	
Nelaisvamanis. Iš klerikalų abazo.	175	
M. Dėlei knygynų	176	
Nelaisvamanis. Svarbi „Zvaigždės“ patarmė.	187	
J. B. Patarimas aukų rinkėjams.		
Jureivis. Armenijos revoliucionieriai.	191	
Japonietės prie mokslo.	192	
Reporteris. Tai ir po kongresui.	199	
Nelaisvamanis. „Katalikiškasis patrijotizmas“.	211	
Jureivis. Ketv. sąjungų sąjungos kongresas Imatroj.	216	
„Gaz. Wileńska“ apie lietuvių spaudą.	235, 235	
M. A. Po kunigų kongresui.	223	
„Sviesos D-tės“ seimas Szkot.	224	
M. S. Kas tai yra liberalai.	228	
Jureivis. Dašinskio skaitymas apie revoliuciją Rusijoje.		
Amerikietis. Laikykite liežuvį už dantų!	259	
J. O. Szirvydas. Antras „L. S. Part. A.“ susivaziavimas.	260	
Italijos moterų balsav. tiesa.	265	
Fort. J. Bagočius. Lietuviai Tautiečiai.	235	
Iš lietuvių spaudos.	247	
Vargšas. „Amerikoniška laisvė“.		
Jureivis. Iš agitacinės rusinų rašliavos.	252, 266	
J. Czerkevycius. Revoliucijos linki.	270	
Dėlei Gorki'o incidento.	271	
Keleivis. Apie Brooklyno Soc. kuopos klaidas.	273	
Grtnorius. Reikia užlaikyt slapybę.	283	
Perkuno Ozys. Caro ir kunigų valdžia.	295	
Maré L. Dėlei straipsnio „Ar reikia duoti moterims balsavimo tiesą.“	296	
J. Baltrušaitis. Iš II susivaziavimo „L. S. P. A.“		
Apie atstovybę ir balsav. ant tarptautinių socialistų kongresų.	299	
Danijos Soc.-Dem. Partija.		
Nelaisv. Popiežius apie moterų tiesas.	300	
J. B. Kas tai yra revoliucija.	306	
„Apšvaitos sąjungos“ įstatymai.	308	
Nutarimai L. S. P. A.	310	
Balsuovys. S. L. R. K. A. seimas	311	
J. B. Apšvietos dalykai.	319, 366	
Jureivis. Kaip rusinai kovoja už savo tiesas Austrijoj.	321	
Sziaučiuukas. Kaip atsiliko seimas S. L. R. K. A.	324	
Draugai, skubinkim sutvarkyt savo darbą! (L. S. D. P. nurodymai).	330	
Parce iš Pažvelsio. Katolicizmas ir socijališka evoliucija.	331, 344	
Seimas S. L. A. ir „šeši Chicagos kunigai“.	335	
M. Toluba. S. L. R. K. A. seimo atbalsiai.	336	
Revol. Szelp. Komitetas. Į Did. Britanijos lietuvius.	342	
Moteriškė. Nepriklausomybės digna.	354	
F. J. Bagočius. C. Kom. Revol. Sz. reikaluose.	356	
Parce iš Pažvelsio. Zmogaus vertė.	379	
J. B. Nyksta vergiška dvasia, nyksta vergija.	390	
Vargomatis. Milijonieriai tampa socijalistais.	391	
„Socijaldemokracija ir bažnyčia“.	395	
Vargomatis. Numirėliams kelti reikia pinigų.	403	
Laiminga draugija.	415	
Nelaisvamanis. Dorybės puvėsiai.	427	
A. Zagaras. Draugai Amerikiečiai!	428	
L. S. D. P. Suvalgų gub. organiz. delegatų susivaziavimo atskaita.	439	
J. B. Laisvės ir nelaisvės šalis.	451	
B. Žiurys. Dar apie senapiliečių atsišaukimą.	463	
N. J. Nieks negali but ramus.		
L. S. D. P. pranešimas.	474	
G. iš N-ny. Ir pasklido balsas.	475	
Kas girdet kaimo (Lietuvoj).	487	
Rišišės Kalvarijos bažnyčioj.	485, 499	

PERŽVALGA.

Lietuvių susivaziavime, kurs buvo Vilniuje 5 d. gruodžio 1905 m.; o kurio nutarimus perspauzdiname šiame numeryje (tuos nutarimus atspaudino „V. Žinios“, o mums atsiuntė p. Vanagaitis iš Prūsų Lietuvos) buvos apie 2000 ypatų, tarp kurių ir 160 kunigų. Tą tikrą to susivaziavimo atsišaukimą (ar nutarimus) išplatino po visą Lietuvą, kai kurie kunigai, kaip rašo „Laikas“, perskaite juos iš sakyklos.

Tikrų žinių netarime, bet, kaip girdėt, tame susivaziavime dalyvavo šie partijų atstovai (gal tai pirmedžiai): Dr. Basanavčius (nepartijinis), inžinierius Kairys, Liet. Soc.-Dem. Partijos atstovas, Smetona — Liet. Dem. Partijos, kun. prof. Bučys — Krikščionių Dem. Part., Stankunas — ukininkų atstovas.

— Kaip skaitytojai galės patėmyt tie susivaziavimo nutarimai yra šiandien revoliucijoniški, nors — kaip tai pasergėjom pereitam numeryj, — ne visai aiškūs: nežinia koks arčiausias revoliucijos tikslas: išnaikinti caro valdžią, ar tik iškovoti konstitucijinę monarchiją? Bet visi dalykai šioje revoliucijoje krypsta prie to, kad būtų visai išnaikinta caro valdžia ir įvesta respublika. Todėl gali—but, kad sulauksime panašaus paaiškinimo prie minėtų nutarimų, o tada visas revoliucijos darbas eis geriau ir su mūsų, amerikiečių, aukomis rev. reikalams, nebūsim painių: visos revoliucijoniškos partijos (jei turės vieną tikslą — nuversti caro valdžią) eis išvien, ir mums aukas nereikės skirstyt. Dabar kolei kas bus, tegul visi viengėnčiai renka aukas su aiškiu pažymėjimu, kuriai partijai yra josios renkamos.

— Pasistengkit, viengėnčiai, kad nors nuo naujų metų neatsitiktų tokių nesusipratimų,

koki turėjo vietą Pittsburgė (žr. koresp. šiame Nr.).

— Tuli sąnariai kelių lietuviškų draugysčių Plymouth, Pa., pajudino klausimą apie rinkimą, aukų revoliucijos reikalams. Ne tiktai ką draugystės privalo paaukaut tiems reikalams, bet dar yra ketinama paduot įnešimą per jų susirinkimus, idant iš visų draugysčių būtų paskirta po kelis sąnarius į tam tikrą komitetą, kuris veikliai užsiimtų tuo dalyku. Tarp kito ko yra užmanymas padaryt bendromis spėkomis „ferus“, bėgyje kurių būtų ir baliai ir tt.

Tai yra puikus užmanymas ir reikia linkėti tik, kad jis įvyktų kuo-greičiausia, nes pašelpa mūsų broliams revoliucijonieriams reikalinga dabar labiau, negu kuomet nors.

— Tuli renka aukas „revoliucijai, našlėms ir našlaičiams“. Reiktų atskirti pašelpą revoliucijai, t. y. revoliucijonieriams, nuo pašelpos našlėms ir našlaičiams, t. y. nukentėjusiems kaip nors revoliucijos metu, bet nekovojančiams už laisvę, ne revoliucijonieriams.

Skaitytojams.

Šiuomi užprašome garbius „Vienybės“ skaitytojus atnaujinti prenumeratą, kai po ir užsimokėti užvilkta skolą.

Isz Lietuvos.**Iš Suvalkų rėdybos.**

Nedėlios naktij, apie 9—10 valandą vakare atėjo pas Gizų (Vilkaviškio pav.) kleboną Staogaitį keturi jauni vyrai ir pareikalavo, kad kuogreičiausiai jis pribūtų, nes turį jie su juo svarbius reikalus. Ilgai derėjosi klebono tarnai, bet ant galo sulygo duot žinią apie tai klebonui, kurs jau buvo atsigulęs. Klebonas atėjo pas juo išbašęs, nusigandęs. Tie

svečiai pagarbino, pagal katalikišką paprotį, Dievo vardu. Po tam pasakė, kad jie yra socialistai, kad priguli jie prie Lietuvos Socijal-demokratų Partijos, ir kad jie yra atsiųsti nuo centralinio Suvalkų gubernijos komiteto atimti nuo jo (Gizų klebono) kontribuciją 200 rub. už keikimą iš sakyklos socialistų ir tt. Po to ilgai jie kalbėjo klebonui, kad jie negriaują tikėjimo, nenai kino ir nenaikys bažnyčių ir kitų tikėjimiškų įrėdinių. Toliau kalbėjo, kad jiems rupi darbo žmonių reikalai, apgynimas darbinukų nuo turtinųjų išnaudojimo ir nuo caro valdžios prispaudimo, ir, ant galo, visiškas išliuosavimas viso pasaulio iš kapitalo nagų. Ant galo priminė ir tai, kad ta kontribucija ant jo ir po draugei ant kitų kunigų yra uždėta ir užtai, kad skaitė iš sakyklos praloto Antanavčiaus — Seinų Kaipošiaus — aplinkraščių.

Ilgai mislijo klebonas, ką čionai daryti; gaila, turbūt, vargšui buvo 200 rub. Ant galo sumisljo pareikalauti kokio-nors ženklo nuo komiteto. Bet pas tuos žmones tam tikro ženklo jokio nebuvo; už tai jie išsiėmė padavė jam keletą knygačių: „Šalin socijal-demokratai“, „Kas tai yra tie socialistai ir ko jie nori“ ir atsišaukimų, sakydami, kad tos knygetes gali but ženklu, kad mes nėsam vagis, prisidengę socialistų vardu. Ant galo prizadėjo atsiųsti pačtu ir ženklą (antspaudą, pečetį). Matydams, kad jau neišsisuks, klebonas išsitraukė iš ančio sanją šimtinių ir atskyręs, dvi padėjo ant stalo; viens iš atėjusių jas paėmė. Klebonas laikė pundelį šimtinių sanjoje užgniauzęs. Ir turbūt visų tų keturių socialistų buvo viena mislis, kad dabar pas mus tik kleboname yra „nulemtą“ sausą šimtinių nešioti antyje: gyventojai, ar tai bus jie dar-

bininkai ar ukininkai, „nulemti“ ant vargo ir neturto...

Paėmę 200 rub. tie 4 vyrai išėjo nieko daugiau nedarę. Klebonas galėjo patėmyti juose nepaprastą dorumą, kad neatėmė šias visas jo šimtines, nes jų tą-syk buvo valia.

Po kelių dienų po to atsitikimo, klebonas sulaukė laišką nuo centralinio Suvalkų gubernijos komiteto vardo, kad pinigai jau priimti yra.

A. Žioplelis.

Laiškai.**I.**

Vieno didžlaukio ukininko sunus, prigulintįs prie Liet. Socijaldemokratų Partijos, aktyviškas sąnarys „Suvalkų gubernijos Organizacijos“, rašo savo broliui, gyvenančiam Amerikoje:

„Pas mus, namuose nieko naujo nėra. Visi tuom tarpu esam sveiki ir gyvenam kaip gyvenę. Visa atmaina tai ta, kad man nėra laiko užsiimti ukiškais darbais. Iškeliauju kartais į svieta net ant sanvaitės ir ant ilgiaus. Ateityje da turėsiu daugiau žygiuot, nes mane mano draugai nelaiko dyką namieje.

Šiaip apie mus apygardą daug visko girdėti.

... Geriau ką parašyti neturiu laiko, nes iškeliauju tuojaus į Kauną antspektakliaus, kus bus ir kitoki reikalai. Apskritai imant aš dabar labai neturiu laiko, bet ką padarysi.

M. B. jau liuosas. Buvau ir aš V-je jo sutikti. Pabuvo keletą sanvaičių tėviškeje, dabar jau išvaziavo atgal prie musiškių darbų.

Tu ragini mus, kad rašytume ir daug kalbėtume, nes girdi „liuosybę“ jau apturėjom. Nematom mes jokios liuosybės, nes jį pasiliko tik ant laikraščių lapų apskelba.

Mat ir judu su A, ketinat parkeliaut į mūsų kraštą, bet tik „po metų“. Kodėl „po

metų"? Juk dabar teip reikalingi mūsų kraštui žmonės. Jūs mislijat parkeliaut tada, kada jau paš mus bus tikra liuosybė. Tikra liuosybė tik tada bus, kada mes pats išleisim manifestą; dabar šitie valdžios manifestai tai tik leidimas dumų į akis. Bet prie rengimosi išleisti manifestą yra reikalingi mums žmonės, už tai ir parkeliaukit dabar, amerikiečiai, kurie galit parkeliaut. Po metų jūs žadat parkeliaut, bet klauskit kaip mes jus priimsim tada. Jau jeigu jūs norėtumėt naudotis liuosybe, teip sunkiai mūsų iškovota, tai verčiau pasilikit ant visados Amerikoje! Nereik mums tokių draugų!

Sudiev.

An—s."

II.

Kitas vaikas, suvalkietis, matomai neprigulys prie organizacijos, rašo teip-pat savo broliui į Ameriką. (Laiškas rašytas rusišku šriftu ir be gramatiškų taisyklių):

....„Dabar pas mus ne labai gražiai girdėt, kad griauja manapolius ir iškalas, ir vaikus neduoda mokyt. Dabar jau girdim, kad načelninkas su vaisku važinėja rinkdami mokesčius. Ir nežinom, ką toliau sulauksim.

....Dabar da parašysiu šviežią naujieną. Pėtnyčioje, per Panelę Švenčiausią Pilviškiuose buvo labai didelė baimė. Kanceliarijoje visas knygas sudraske ir iškaloj sudraske knygas. Maskoliai raiti su nuogom šoblėm, raiti apie bažnyčią jodė ir neleidė išeit iš bažnyčios.

Paskui Pažerių iškaloje ir kanceliarijoj išdraske visas knygas ir visokius raštus. Girdėt, da ketina vėl mašinas sustabdyt ir geležinkelius išgriaut.

Nežinia ką, broleli Pijušeli, sulauksim. Mažu nė gromatų nesusirašysim, nežinia kaip gali but'...

Pirmojo Lietuvos Tautos Atstovų susivaziavimo NUTARIMAI,

prilmtieji Vilniuje viešuose posėdžiuose
Gruodžio 4 ir 5 (Lapkričio 21 ir 22) d.
1905 metuose.

I. Dabartinis padėjimas Rusijoje ir Lietuvoje.

Pripažindami, jog dabartinė caro vyriausybė yra pikčiausių mūsų priešų; jog dabar prieš tą vyriausybę pasikėlė visi rusų valstijos kraštai; jog geresnį gyvenimą galima įgyti tik laimėjus kovą su senąja tvarka, susirinkime dalyvavusieji lietuviai nutarė:

Šviestis, rištis ir stoti kovon drauge su sukilusia visų Rusijos tautų liaudimi.

II. Lietuvos autonomija.

Kadangi Lietuvos gyventojų reikalai pilnai gali būti užgandinti tikrai prie tikros mūsų krašto autonomijos (savivaldos) ir kadangi norima, idant ir kitos Lietuvoje begyvenančios tautos galėtų pilna laisve naudotis „Lietuvių susivaziavimas“ nusprendė:

Reikalauti Lietuvai autonomijos su Seimu Vilniuje, išrinktu visuotinu, lygiu, tiesiu, ir slaptu balsavimu, neskiriant lyties, tautos ar tikėjimo.

Toji autonomiškoji Lietuva turi būti sudėta iš dabartinės etnografiškosios Lietuvos, kaip branduolio, ir tų pakraščių, kurie dėl ekonomišku, kultūriškų, tautiškų arba kitų priežasčių traukia prie to branduolio, ir kurių gyventojai priklauso prie jo panorės.

Kadangi susirinkę Vilniuje ant lietuvių susivaziavimo Suvalkų gubernijos lietuviai vienbalsiai pripažino reikalingu drauge su kitų gubernijų lietuviais kovoti už autonomiškąją Lietuvą, tai susivaziavimas nutarė, kad Suvalkų gubernijos lietuviai turi būti priskirti prie autonomiškosios Lietuvos.

Santikiai su kaimyniškoms Rusijos šalimis turi būti paremti ant federacijos pamatų.

III. Kokiu būdu iškovoti autonomiją.

Kad įgyti autonomiją, pirmučiausiai reikalinga yra galutinai sugriauti dabartinę prispaudimo tvarką. Tam tikslui reikia vienyti visas Lietuvos politiškųjų partijų ir pavienių ypatų pajiegas. Susivienijus namieje, pridera mums jungtis su visomis kitomis Rusijos tautimis, kurios padeda griauti tą tvarką, o kol kas reikia: nemokėti jokių mokesčių, uždarinėti monopolius, neleisti vaikų į rusiškas pradedamasias mokyklas, neiti Kaucho, Vilniaus ir Gardino gubernijose į valsčiaus teismus ir visas kitas dabartinės valdžios įstaigas, neleisti savo brolių į kalbėmė, reikalui prisiejus streikuoti visiems darbo žmonėms miestuose ir sodžiuose.

IV. Valsčiai, mokyklos ir bažnyčios.

Visuose Lietuvos valsčiuose turi būti vartojama prigimta žmonių kalba, visus reikalus vedant.

Kadangi dabartinė mokykla yra tik ištautinimo ir ištvirkimo įrankiu, tai reikia, visas tokias mokyklas paversti grynai tautiškomis, kur mokslas būtų išguldomas prigimta kalba ir kad patis to krašto žmonės rinktų sau mokytojus.

Kadangi Vilniaus vyskupystėje lietuvių bažnyčiose yra vartojama pamaldose lenkiška kalba su politišku tikslu, tai Lietuvos susirinkimas nutarė vienbalsiai išreikšti Vilniaus vyskupystėje gyvenantiems ir kovojantiems lietuviams geriausį linkėjimą pasisekimo kovoje su lenkomanų kunigija už tiesas lietuviškosios kalbos Lietuvos bažnyčiose ir papeikti šiandieninės bažnyčios tvarką Vilniaus vyskupystėje.

Nutarimas Lietuvos valsčioniui,

Susirinkusių Vilniuje
Lapkričio 22 (Gruodžio 5) 1905 m.

Mūsų Lietuvos valsčionys, slėgia valdžia visokiais budais. Užkrovė ant mūsų nepakeliamus mokesčius. Didžiausia dalis nuo mūsų paimtų pinigų eina ant Rusijos valdžios reikalų, o mažutėlė jų dalelė, kuri neva lieka Lietuvoje, ir ta zusta kišenėse valdininkų atėjūnų.

Mes kruvinu savo prakaitu uždirtais pinigais turime užlaikyti valdininkus rusus, kuriems visai nerupi mūsų gervė, jiems terupi įtikti augštesniajai valdžiai, kuri duoda jiems paaugštinimus ir didesnes algas iš mūsų kišenius; o tie mūsų užlaikomieji valdininkai negal ir nenor su mumis nė susikalbėt musiška.

Rusijos valdžia laiko mus prispaudus ir neleidžia mums apsišviesti. Mūsų mokyklose mokiniojai — rusai mokina vaikus vien-tik rusiškai ir vaikai išvaikščioję mokyklą ketletą metų neišmoksta priderančiai nė rašyti.

Mūsų tarpe yra daug tokių, kurie turime labai mažai žemės, arba visai jos nutarime. Rusų valdžia per Lenkmetį užgrėbė daug mūsų žemės, — dabar ji turi mums ją sugražinti.

Mūsų teismai (sudai) valdžios įtaisyti, neteisingi ir paperkami ir vedami svetimoje kalboje.

Mes valsčionys turime mažesnes tiesas už kitus luomus (stonus), nors visus maitiname duona, uždirta kruvinu mūsų prakaitu.

Visų mūsų skriaudų nebegalime čia nė išpasakoti....

Teip mes gyventi toliau nebegalime!

Mes, Lietuvos valsčionys tvirtai tikime, jog tik tada galėsime žmoniškai gyvent, kada mes patis valdysimės, kada

valdžią sau rinksiame, kada visų mūsų kraštą — Lietuvą valdys Seimas Vilniuje.

Pasiuntinius Vilniaus Seiman galės rinkti visi suaugę Lietuvos gyventojai, kiekvienas galės tiesiai ir slapta paduoti savo balsą už tą, kurį jis norės rinkti, nes jeigu rinkimai Vilniaus Seiman būtų ne dėl visų lygūs, jeigu rinks ne tiesiog ir ne slapta, tai tenai mūsų užtarytojų nebus ir mūsų rinktinė valdžia skriaus mus, kaip kad skriaudžia šiandien rusų valdžia.

Lyg Seimo sušaukimui patįs rupinsimės savo reikalais ir patįs valdysimės. Šiandien pagerinimui savo padėjimo nutariame:

1. Valdžiai mokesčių nemokėsime, nes už surinktus nuo mūsų pinigus užlaiko pulkus kareivių, visokius činauninkus, žandarus, šnipus, žemskius, sprauunkus, pristavus, urėdinkus, gubernatorius ir tt., kurie mums jodinėja ir visokiais budais smaugia.

2. Numesti tuos iš valsčiaus sąnarių (členų) kurie eina prieš žmones drauge su caro tarnais, o vietoje jų išrinkti tokius vyrus, kurie gins žmonių reikalus ir nepasiduos caro valdžiai.

3. Rusus-mokytojus (učitelius) nutariame išvaryti, o jų vietoje pavedėme naujai išrinktam viršaičiui (staršinai) atkviesti mokytojus lietuvius, kurie mūsų vaikus mokytų lietuviškoje kalboje; lyg mokiniojų atkvietimui, mokinkime vaikus namie.

4. Panaikinkime dabartinį valsčiaus teismą (suda), o jo vietoje įveskime teismą „trečiųjų“, tai yra, abi provojančiosios pusės renka kiekviena sau po vieną teisdarį iš savo žmonių, o abudur išrinktieji teisdariai išrenka dar vieną ir tie trys teisdariai teisia (sudija).

5. Caro tarnų (įsprauunkų, žemskių) vežiojimui „pačto“ (arklių) nebelaikyti, o viršaitis (staršina) ir kiti valsčiaus re-

dos sąnariai turės važinėti savais arkliais.

6. Neklausysime ir jokių reikalų neturėsime su caro činauninkais, vistiek kas jie nebutų: įsprauunkai, pristavai ir tt. Varysime juos iš savo krašto, pakako jau jiems valgyti gardžią duoną ir smaugti mus, tegul važiuoja iš kur atvažiuo.

7. Savo brolių į karumėnę neleisime; jeigu kurį norėtų suimti valdžios tarnai, neduosime.

8. Ant dvarų neužpuldinkime, mšškų nenaikinkime, ir neduokime jų naikinti nė valdžiai, ne ponams.

9. Gaspadoriai nereikalaukime už „pleciukus“ nuo grinčelninkų (susiedų), nes mes patįs nutarėme mokesčių nemokėti.

Mēs visi čia susirinkusieji, įvykdinimui viršų paminėto, nutarėme susitelkti į „Lietuvos valsčionių sąjungą“, nes tik visur išvien eidami galėsime viską pasiekti.

Stokime visi už vieną
Ir viens už visus!

Pasarga: Su „Sąjungos“ reikalais tesikreipia kiekvienas į „Lietuvos Ukininko“ redakciją (adresas: Lukiškiai, Jurgio prosp. N.41, b. 5).

Politiszkos žinios.

Maskolija. Revoliucija siaučia pilnoje savo galybėje po visus kraštus, ypač po didesnius ir pabrinkinius miestus, kur daug yra darbininkų. Darbininkai, po vadovystę socialdemokratijos, apsiginklavę su kardais, revolveriais, neretai ir su karabiniais ir kažuolėmis — turi tankius kruvinus susidurimus su kariuomene ir kazokais. Tik tiek revoliucionieriai neturi greitos pasekmės, kad ne visur sykiu sukyla. Vienok sukilimai visur buvo dideli, smarkūs. Ir tas paprastai teip deda si prieš didelį revoliucijos darbą, prieš galutinį išnaikiuimą

despotų sosto. Kyla ne sykiu įvairiose vietose ir ant galo visi tie sukilimai lyg nejučioms susilieja į vieną didelį sukilimą ir tada jau senajai tvarkai galas.

Dabar didžiausi sukilimai yra Rygoje ir visoje Latvijoje teipgi Lietuvoje, paskui Maskvoje, kur revoliucionieriai veda tikrą karą su kariuomene jau apie visą sanvaitę; Peterburge, Varšavoje tik prie to rengiasi. Didesni sujudimai apsiereiškia Odesoje, Harkuvoje, Kurske, Kijavoje, Nizni-Novgorode; visur čionai yra apskelbtos karės tiesos.

Rytų Maskolijoje, kur iki šiol sulyginant buvo ramu, šią sanvaitę pakilo smarkus ir galinigas subruzdymas. Ufos gubernijoje Zlatousto mieste, kur yra dideli valdžios fabrikai, išdirbanti ginklus, darbininkai tų fabrikų visi kaip viens pakilo apsiginklavę su savo padarytais ginklais ir apšaukė mieste respubliką. Po visą miestą raudonuoja iškeltos raudonos vėliavos. Visi valdininkai paimti į kalėjimą ir jiems grėsia umas myris, jeigu bus atsiūsta kariuomėnė malšinti revoliucionierius.

Vitte dabar stengiasi prikaltį carą, kad išleistų konstituciją (mat jau jis pats pripažino, kad anoji 30 dienos spalnio „konstitucija“ buvo tik tuščias viliojimas, tik bereikalo liberalai ir demokratai buvo teip pradžiugę). Bet vargu jau konstitucija, kad ir geriau sia, sulaikys caro sostą nuo griuvimo.

Visas kauno miestas revoliucionierių rankose.

Suvalkų gubernijoje jau aną sanvaitę tapo apskelbtas karės padėjimas, o Kauno gub. tik šią sanvaitę apskelbė. Vilniuje, matyt, tęsiasi visuotinas streikas, nors to telegramai nepraneša: dvi paskutines sanvaites laikraščiai iš čia neateina. Lenkijoje šiuo tarpu judėjimas silp-

nesnis. Tik Lodzijoje darbininkai esą ginkluojasi į didelę karę su caro valdžia.

Isz Amerikos.

N a u j o r k o m a j o r a s .
George B. McClellan 27 d. gruodžio likosi prisakytas kaip po New Yorko miesto majoras ant 4 metų. Buvo tikėtasi, kad Hearst'as gaus daugiau balsų, o tuo tarpu McClellan gavo balsų 228,397; Hearst 224,929; Ivins 137,193.

Taigi McClellan gavo viršaus 3,468 balsus. Matyt, jis nemažai pinigėlių išbėrė dėl prisipirkimo tų balsų, kad net kaip žinoma, kilo tarp jo ir Hearsto partijų kruvina karė laike balsavimų.

Trys bankos subankrutijo.

Memphis, Tenn. Gruodžio 28 d. trys finansų institucijos apsisukė neišgalinčiomis išsimokėt. Tos institucijos vadinasi: Merchants Trust Company, su \$200,000 kapitalo; American Saving Bank and Trust Company; Mechanics Saving Bank.

Priešasčia bankų nupuolimo esą neva labai didelės paskolės. Vienok direktoriai tvirtina, kad depozitoriai nieko nepralaimės. Tų bankų užveizdos busiančios visiškai permaintytos, ir paskui vėl išnaujo bus pradėtas biznis (reikalai).

Ap g a v y s t ė p r i e a p g a v y s t ė s .

Neseniai buvo minėta, Milwaukee, Wis., apie lenkų draugiją vad. „Skarb Polski“, kuri užsiiminja triobų statymu ir pinigų skolinimu. Tos draugijos administratorius Helleris pridurbęs daugybę skolų, pabėgo. Dabar Hellerio pati vaikščioja po žmones, kurie turi toje draugijoje pasidėję pinigų ir apmaino jų popieras su parašu „Fr. Heller“ ant M. Heller, tai yra Hellerio pačios, tvirtinama, kad teip busią geriau. Jai

padeda tulas Fr. Grutza, kuris nori buti administratorium to bankrutuotos draugijos. Žmonės apmainę tas popieras negalės pajieškot savo pinigų, kad ir ta draugija sutvirtės.

Apie „trečiųjų teismą“.

I.

Privalove rinkti teismą.

Idant u'gesyti tikrą revoliuciją viešpataujančią dabarti niame laike tarp lietuvių Amerikoje ir tai tarp tokių ypatų, ant kurių visą viltį liet. darbinikiškoji luoma buvo padėjusi, ir nematant, kur yra teisybė ir galas tosios revoliucijos, reikia jieškoti tikrų gyduolių.

Užmanymui dro J. Šliupo, kad išrinkti „teismą“, kuris iširtų kame yra kaltė ir padarytų galą nereikalingiems vaidams, aš pilnai pritariu ir iš savo pusės paskiriu 5 ypatus ant teisdarių: 1) Dr. J. Želviene, 2) Matulaitis (studentas) iš Baltimores, 3) J. Kazakevyčia, 4) K. Rutkus ir 5) P. Mikolainis. Rinkimai užsibaigti turėtų su pabaiga sausio mėnesio 1906 m. Vietą susivažiavimo galės pasiskirti patys teisdariai kur jiems bus parankiausia. Ant tokio susivažiavimo neatbutinai turės pributi ir Revoliucijos Šelpimo Komitetą, iš kurio visuomenės išrinktas teismas galės iširti, kur yra teisybė, o nusprendę teisingai užbaigs nereikalingus vaidus, kurie vien tik bledį mums daro. Kitaip mes prie tvarkos neprieisime.

Su guodone
P. Dubickas

18. XII. 05. Brooklyn, N.Y.

II.

Dėlei Revoliucijos Komiteto.

Tulį tautiečiai perstato mane Revoliucijos komiteto pagelbininkus. Aš iš savo šalies malonėčiau, kad senieji kom. sąnariai, visi be skirtumo, pataisytų savo klaidas, susitaiky-

tų ir pradėtų varyti darbą iš naujo, pamatę, jog tarpsaviškais vaidais mes savo tėvynės neišgelbėsime. Užmanymą dr. J. Šliupo išrinkti tarptautišką sudą paremiu.

Su guodone
J. Kazakevyčia.

III.

Rengiantės atlikti kokj-nors darbą, žmonės daro parunką, plianą: kaip tas darbas turės but atliktas, iš katro galo turi but pradėtas. Paduodant kokj-nors užmanymą, reikia pirmiaus pačiam apsvartyt, kam tas užmanytas dalykas tiks ir ar tiks, kaip jis išrodys, kokią naudą atneš. Ypač reikia gerai apsvartyt dalyką, jeigu ketinama j tai įtraukti visuomenė. O tą reikia daryti dėl to, kad darbas nebutų bergždzias. Ypatos gali užsiimti bergždziais darbais; kenks tik sau, ne visuomenėi. Bet negerai butų, jeigu j bevaisius darbus įtrauktume visuomenę, nėra ne tik ką iš to nieko naudos (visuomeniškos) nebutų, bet dar tuomi atsitrauktume jos (visuomenės) atydą nuo naudingų darbų.

D. J. Šliupas užmanė „trečiųjų teismą“ (arba kaip jis jį pavadino: „trejininkiską“), kurs turėtų perkratyti ir nuspresti šituos du dalyku: 1) „ar aukos teisingai dalinamos esti per tautišką revol. šelp. komitetą“ ir 2) „ar laisvamaniai teisingai carteri reikalauja nuo socialistų partijos“.

(Žiur. „Antra dalis V. L.“ N.50).

P. P. Dubickas, pritardamas tam užmanymui, stato kandi datus j tą teismą; bet rolę visai kitokią jam paveda — butent: iširti, „kame yra kaltė ir padaryti galą nereikalingiems vaidams“.

P. J. Kazakevyčia tą teismą vadina „tarptautišku sudu“....

Tas viskas parodo, kad mes užmanymus mokame labai

greitai, be apsvarstymo, paduoti, o kiti j tai įtikėti ir j kalbėti visuomenėi, kad tai yra geras ir reikalingas dalykas, nežiurint visai j praktišką jo pusę.

Jeigu eina kalba apie „trečiųjų teismą“, tai reikia atsiminti, kad tokį teismą paprastai pasiskiria pačios susikivirčiusios pusės, liuosnoriškai. Visuomenė prie to rinkimo nėra šaukiama dalyvauti. Ir, rodos, ji nė negali dalyvauti. Priežastis tokia: visuomenė gali išrinkti teismą tik iš vienos pusės, t. y. — vienos pusės šalininkus. Tokiam atvejy teismas butų vienpusiškas, ir visas darbas nueitų ant vėjo.

Redakcija.

Iš lietuviškų dirvu Amerikoje

Foxcroft, Me.

Lietuvių šitoje aplinkėje yra kelios dešimtys, bet labai išsiskirstę. Daugumas dirba girioje; apie dešimtis turi savo ukės (farmas), ir tik apie dvi pamilijos ir kiti pavieniai gyvena mieste. Todėl čia sunku daug ką gero nuveikti ant tautos labo, bet turime čia kuopą S. L. A. ir T. M. D. ir teip randa atbalsį visoki tautiški ir darbinikiški reikalai.

Ir šiandien, kada eina kova už liuosybę visos Rusijos darbininkų, po draug ir mūsų brolių lietuvių, tai vietiniai lietuviai suėję per kalėdas pas Joną Tumosą ant jo ukės, be šnekučiuodami užmanė paaukauti po kiek galint, ir pasisekė surinkti \$9,05. Atėmus 10c. kaipo persiuntimo kaštus, lieka \$8,95, kuriuos siunčiam j „V. L.“ redakciję ir skiriam visus Liet. Soc.-Dem Partijai, kuri, palei aukautojų nuomonę, pasekmingiausiai varo revoliucijos darbą, ba matyt iš laikraščių, kad demokratai tik to reikalauja (beje prašo), ką jau caras pats duoda, arba jau yra davęs, revoliucionierių

prispirtas. Todėl, broliai, remkime tikrai kovojančią partiją. *Jurgis Tumosa.*

Allegheny, Pa. Mes keli draugai susirinkę pas draugą Lapušaucką, besilinksmindami ir šnekučiuodami apie visokius dalykus, atsiminēm ir apie savo viengenčius, kurie dabar kraują lieja ir gyvastį savo pašvenčia už laisvę žmonijos ir neprigulmystę Lietuvos, bekariaudami su biauriu maskolišku despotu. Tai-gi mes negalėdami jų vargams pagelbēt, tolymam krašte budami, nors su našlės skatikėliu prisidedam. Aukų tapo surinkta \$2,55. Pasiunčiam j „V. L.“ redakciją, dėl persiuntimo Lietuvos Socijal-Dem. Partijai.

A. Ž.

Riverton, Ill. Prisiunčiu „V. L.“ redakcijai aukų rev. reikalams 3 dol. 21c., surinktų pas Bandziną per jo dukters krikštynas. Taigi prašom priduoti L. Soc.-Dem. Partijai. Kad ir buvo priešingų, bet vis tik surinkom kelis centus.

J. Bataitis.

Central, Pa. Gruodžio 27 d. pas Jur. Stanevyčių tapo surinkta revoliucijos reikalams \$5,85. Tuos pinigus siunčiam j „V. L.“ Red., kuri teiksias pasiųsti Liet. Soc.-Dem. Part. *Tadas Kasparavyčia.*

Mt. Carmel, Pa. Mes keli lietuviai susirinkę kučios vakare pas J. Belkaucką, užmanius J. Balčiunui paaukaut kelss centus revoliucionierių naudai, sumetēm \$1,45; atitraukus 10c. pačto kaštų, prisiunčiam „Vienybės L.“ redakcijai \$1,35. *Mot. Matulis.*

Luzerne, Pa. Paėmus laikraštį j rankas rodosi, net lengviaus ant širdies pasidaro, kad jau visuose miestuose ir kaimuose, kur tik kam kiek spēkų ištenka, visur mūsų tau-

iečiai bruzda, darbuojasi: tai daro susirinkimus, tai tveria draugystes ir naujas socialis-ty kuopeles, — žodžiu — užsi-ima gyviausiais ir svarbiausiais šios gadyuės klausimais, ypa-tingai apie socializmą, kaipo apie ateinančią gerovę darbi-ninkų draugijos.

Bet gi, sakysiu, pas mumis lietuviai, ką gyvena ant Ry-mont gatvės, tai išties negali-ma jų lygti jokiū būdu prie žmonių; vargu ir labai vargu dar juos atskirti nuo keturko-jų gyvulių; ot kaip laukiniai raudonskuriai!

Gruodžio 17 d. apie pavaka-re susipiaustė galvas, stiklais susidaužė, — tai bent adven-tai! Anė kiek neprijaučia, kad tėvynainiai lieja kraują dėl atgavimo laisvės mūsų my-limoj tėvynėj Lietuvoj, ką ko-voja priešais baisų krakadilių Rusijos carą. Į to vietą jie to-kias gausias aukas neša teisda-riams, kad kiekvienas susiki-virčijimas kaštuoja nemažiaus kaip \$10,00. Dar nekurię ir Wilkes-Barre kalėjime kelias dienas atsėdėjo, ir kai but ne-atsiradęs tokis neišmanėlis, ką belą užstatė, tai bent ir šventas Kalėdas būtų galėję atšvęsti augštalangėj.

Dabar pas mumis labai daug priviso alaus ir degtinės slaptų pardavinyčių, kur paprastai galvas susidaužo. Butinai to-kias pardavinyčias reikia iš-naikinti. *Pradžiamokslis.*

Shenandoah, Pa. Mūsų mieste yra daug lietuvių. Tik graudu į juos žiūrėt, kad ma-žai girdi dabartinį padėjimą mūsų numylėtos tėvynės, mūsų brolių, kurie ten kovoja už tė-vynės ir mūsų visų laisvę. Tenai mūsų broliai per tiek metų vargą kentė kovodami už liuo-sybę, o šiandien jie lieja kraują — toki mūsų tėvynės vaikai. O mūsų broliai Amerikoje tuo tarpu žiuri, kad tik pasigerti kur vakare ir paskui kam gal-vą su peiliu perdurt ir tt. Lai-

kas, laikas jau susiprasti, lai-kas padėti mūsų broliams, pa-šelpiti juos, kad geriau galėtų kariaut prieš carizmą ir kapitalizmą, kurs teip ilgai geria mūsų kraują. Aukaukim kuo-daugiausiai pašelpai re-voliucionierių, aukaukim ant ginklų!

Lai gyvuoja mūsų laisva žemė! Lai gyvuoja socializmas! Šalin caras su kapitalistais ir visais kraugeriais!

J. Shupalla.

Brooklyn, N. Y. Visur dabar girdėti kalbant apie re-voliuciją ir apie Lietuvą ir jos išsiliuosavimą. Net ir tie, ku-rie nė sapne nesapnavo, dabar jau sako, kad tik laisvė ten užžydės, tai ir mes važiuosime. To prietario prisilaiko pp. vertelgos. Vienok, užminus jiems paaukauti tiems mūsų broliams, ką savo gyvastį au-kauja už visų gerovę, t. y. — laisvę, — netik ką ne aukauja, bet dar nori ir aukas renkan-tiems kenkti.

Gruodžio 22 d. du saliu-nikai ant aukų rinkėjų užsiundė savo bernus tamsuolius... Gėda! gėda jums! Susipras-kite!

Man per kalėdų šventę pa-sisekė surinkti \$3,00. (Vardai aukautojų kitoj vietoj. R.) Pinigus skiriame L. S. D. P.

Broliai Brookliniečiai, pul-kimės rinkti aukas ir patį aukaukime, nes girdime — mūsų broliai šaukia: „Ginklų, gink-lų! Kraujas liejasi“...

Vertėtų ir vietiniam kuni-gėliam nelaukti kas-žin ko, o prisidėti prie šelpimo kariau-tojų už žmonių laisvę. Drau-gystės teip-gi turėtų sukrusti. Prie darbo visi!

K. Liutkevicius.

Pittston, Pa. Gruodžio 17 d. pasimirė nė savo smerčiu Jonas Šliakys. Palaidotas su dviejų draugysčių patarnavi-mu su bažnytinėm apeigom.

Jei kas nori ką daugiau da-

žinoti apie velionį, gali kreip-tis po šiuo adresu:

S. Šliakys

745 Miller str.

Luzerne, Pa.

Baltimore, Md. Gruodžio 16 d. V. Abromaičio kriaucių darbavietėje darbininkai gavę savo sanvaitinį užmokestį nu-tarė, kad reikia po kiek-nors pagal kožno išgalės paaukauti ant revoliucijos reikalų. Au-koms priimti likos paskirti Al. Hubas ir J. Kaupas kurie perėję per šapos darbininkus ir per kitas 3 šapas smulkes-nes surinko \$12,05. Nors tojė auka yra maža tokiam svar-biam reikalui, bet geriaus, kaip nieko. Malonu būtų girdėti, kad ir kitos šapos Bal-timoreje ir kitur panašiai au-kas rinktų (nes yra parankiau-sias rinkimas aukų laike už-mokesčio).

Pagal patarimo aukautojų aukas pasiunčiam į „Vienybės“ redakciją paskirdami vien L. Soc.-Dem. Partijai.

— Gruodžio 1 d. čia pasimi-Viktoras Radavyčia 39 metų, paeinantis iš Šiaulių pavieto Kriukių valsčiaus ir sodžiaus. Amerikoje pergyveno 13 metų. Prigulėjo į N. Koperniko Draugystę. Likos palaidotas ant šv. Stanislovo lenkų kapi-nių. Velionis buvo vedęs pa-liko pačią ir 6 metų dukterį dideliu nuliudime.

J. Kaupas.

Broockton, Mass. 30 d. Gruodžio buvo parengta lietu-vių puikiausia paroda. Daly-vavo abi vietinės draugijos ir visi, galima sakyti, Brocktono lietuviai. Vietinis benas zaidė dykai.

Po parodos Brocktono mies-to salėje buvo laikytos prakal-bos. Kalbėtojai buvo šie:

Pirmiausia kalbėjo majoras miesto angliškai. Ragino jis lietuvius prie davimo aukų sa-kydamas, kad viešpačiai pa-saulio ir piniguočiai šitam

Rusijos judėjimui nepritaria ir visokiais būdais jį norėtų apmalšinti, užtatai darbininkai visų šalių remia Rusijos revo-lucionierius. Vokietija ka-reivišką ir aiškiai pinigiską pagelbą carui negali duoti vien per Vokietijos socialistus.

Potam kalbėjo kn. J. Žilins-kis ragino lietuvius prie dar-bavimosi išvien. Aiškino, kad lietuviai privalytų jungtis poli-šškai su latviais. Pagalios ir kn. Žilinskis meldė susirinku-sius nesigailėti aukų, sakyda-mas, jog labai būtų gražu, kad visos Amerikos lietuviai bent vienos dienos uzdarbį šimet pašvęstų lietuviškiems reika-lams. Ta diena, girdi, geriau-sia būtų diena šv. Kazimie-rius. Užmanymui tam visi pritarė.

Po prakalbų buvo daryta kolekta ir Brockono lietuviai sumetė \$325 dolerius. Maziau kaip 1 dolerį retai kas metė.

Kad šv. Kazimiero dienos uzdarbį atiduoti išliuosavimui tėvynės, mes, Brocktono lietu-viai, pritariame ir mūsų draugi-ja šv. Roko tą dalyką apkal-bės ant ateinančio susirinkimo. Pasitikime, kad ir kitos lietu-viškos Amerikoje draugijos ir kuopos ir visokios vyrų, mote-rų ir merginų, bažnytinės ir tautiškos organizacijos tam mūsų užmanymui pritaras.

Kurpalis.

Pittsburg, Pa. Gruodžio 24 d. tapo surinkta \$11,00. Tą mažą pagelbą kovojantiems už laisvę skiriam Liet. Social-Demokratų Partijai, siųsdami per „V. L.“ redakciją.

Tą pačią dieną buvo extra-susirinkimas visuome-nės, dėlei aukų. Surinko dau-giau kaip 50 dol. Visuomenė paskyrė L. Soc.-Dem. P-įjai. Bet kelios ypatos priešinosi ir savo aukas atsiėmė.

A. Pauliekas.

P. A. P. ir dar kitas kores-pondentas aprašo, koki iš tos

priežasties kilo tame susirinkime vaidai ir ergeliai. Negražu ir skurdu apie tai ir minėt... Išbraukiame tą. Kaltos čia ne tik tos ypatos, kurios atsidamos aukas pakėlė tą triukšmą. Kalti visi susirinkusieji, kad prieš rinkimą aukų nepaiškino, kam tos aukos bus nusiųstos. Męs jau aną-syk šitokį patarimą davėme, permatydami, kad gali įvykti tarp aukautojų toki nesusipratimai, kaip kad Pittsburge įvyko. Šita praktika tai pamokina visus aukų rinkėjus.

Red.

Susivienijimo L. A. reikalai.

S. L. A. sanariams Visztaliaus reikale.

Po tulam pasidarbavimui, tam reikalui išrinkta komisija gavo, per tarpininkystę advokato E. S. Zaballos, raportą nuo direktoriaus to ligonbučio, kuį Vištalius yra uždarytas, kurį (raportą) čia žemiaus ir paduodame.

Sanariai S. L. A. perskaite pilną raportą galės teisingai nuspręsti, ar komisija dabar turės tik pereito seimo nutarimą išpildyti, nuleidžiant p. Vištaliui paskirtą sumą pinigų kas metas, ar gal dabar rupintis jį iš ligonbučio paluosuoti, nes jis nėra pavojingas, ir jo protiška silpnybė nėra didelė. Kad jis ligonbutį praminė pekla, o jo tarnus velniais, tai visai nėra dyvo, kad ir pilname prote esančiam tokį prilyginimą padaryti. Kad jis sako valgis užnuodintas, tai męs irgi visi turime racijonališkumą to privedimo pripažinti, kadangi dabar skaitome ir laikraščiuose S. V. karę prieš nuodindimą maisto įvairiais budais, per kompanijas, sutaisančias maistą ir pardavyklas parduvinėjančias valgomus produktus: net į kongresą tas dalykas daėjo. Kad buvo šeimyniški nesusipratimai, tas ra-

portas liudija; liudija ir ta, kad buvo nepasisekimas jo užsiėmime; prie to dar ptišidėjusi buvo liga visai nedyvai, kad ant tulo laiko ir buvo jis apimtas melancholija. Žmonės iš daug menkesnių priežasčių visai proto nustoja; vienok iš viso raporto matyti, kad jis turi buti protiškai sveikas, bet pilnas pagiezos arba neapykantos ant neteisinių sąlygų, kurios sveiką žmogų gali į kalinį paversti.

Jis kaip galėjo buti apimtas melancholijos, taip jis galėjo nuo jos ir pasveikti; o kad buvo savo šeimynos ir visų draugų apleistas, tad nebuvo jokio reikalo ir paluosuoti jį iš ligonbučio. Kad męs šiandien pereitume per savo Am. institucijas bepročiams, tai irgi nevieną sveiku protu žmogų juose surastume.

I.

Laiškas kurį gavome nuo advokato E. S. Zaballos ir Castro, iš Buenos Aires: „Buenos Aires spalio 14, 1905 V. Ambrozevyčia

Lietuvių Susivienijimas Amerikoje 178 Ferry st. Newark, N. J. U. S. A.
Malonus Pone.

Aš apturėjau jus laišką iš 8 IX 05, kaslink Andrew Wisztelewsky.

Po priderančio tyrinėjimo aš apturėjau pridėtą originališką raportą nuo ligonbučio direktoriaus. — Malonėkite jį duoti išguldyti ten (Š. Amerikoje) iš Ispaniškos į Anglišką kalbą, nes čia būtų perbrangiai kaštavę jo išguldymas.

Malonėkite man atlygiti už mano darbą per p. Frederick Rohl, 12 Broadway, New York City, viso labo man pripuola \$25.00 auksu.

Su pagarba-link

Jūsų

Estanislao S. Zalallos.

Antrašas: Estan. S. Zaballos,
536 Victoria,
Buenos Aires,
Argentina.”

II.

Raportas:

Hospicio de las Mercedes

Vieytes 301 — Buenos Aires

Dirección

Buenos Aires Spal. 1—1905.

Pon. Daktarui Estanislao S. Zaballos.

Mano gerbiamasis Drauge:

Atsakydamas ant tavo prašymo pranešti apie tikrą stovį protiškojo fakulteto Pono Andrés Wyztelewski uždaryto priegloboje, turiu garbę perduoti sekančias žinias.

Andres Wyztelewski arba Wistalius, kaip jis rašosi, atvyko į šią įstaigą 20-tą dieną lapkričio 1889 m., atsiųstas policijos viršininko su daktaro paliudijimu, ant kurio buvo ir parašai to departamento daktarų, Luque ir Cisneros, kuris (paliudijimas) ir dabar tebera arkyve šios prieglobos.

Komisijonierius Laurentino Mejias, kuris dalyvavo suėmime Wyztelewski, savo raporte policijos viršininkui, sako:

„Vakar atėjo pas mane Ponia Adolfa Wyztelewski, kuri gyvena ant gatvės Estados Unidos 3442, ir pranešė man, jogei jos vyras yra apsirgęs protiška hallucinacija, ji prašė sargybos, nes jos vyras turėjęs prie savęs du revolveriu ir dvi šaudykle, kadangi jis buvo apimtas baimės, buk jam kas grėšias atimti gyvastį, už kriminališką nusidėjimą, kurį jis buk papildęs valstybėse, kur jis tada gyveno, jog jis ant stalo pasidėjęs peilį, du revolverius ir dvi šaudykles pradėjęs kalbėti, iš tos priežasties jį pabugusi. Užtai gi, aš pats stojau ant sargybos. Vėliaus ji atėmė nuo jo ginklus ir išvedė jį iš jo stubos (namų); jis kas-zin ką neaiškiai kalbėjo, tat jį mislino, kad jo protas yra sumišęs; dėl pavojaus laikyme jo namieje, ji pasirįžo jį suareštuoti”.

Wyztelewski, kurio fotografija prie šio laiško pridėta, gimęs 1831 metuose Karališkių

kaime, Lietuvoje, Rusų Polonijoj, tai-gi jis yra 74 metų amžiaus. — Mokinosi per šešis metus kaimo mokykloje; buvo mokytojum, bet užėmė nelabai svarbias urėdiškas tarnystes.

1863 m. jis dalyvavo Lenkų revoliucijoje prieš Rusijos cecorystę kaipo vadas, raportavo mušiuose gavęs penkias žaizdas.

Pasibaigus maištui likusieji maištininkai pabėgo į Paryžių, nuo persekiojimų.

1860 m. jis kuningaikščio Sroszkio namuose, Vokietijoje, užėmė raštininko vietą, vėliaus jis dirbo pas kuningaikštį Zultowski, kaipo girių administratorius, per dvyliką metų.

1885 m. jį išvarė iš Vokietijos, už.. (?)

Mislydamas pralobti, jis atkeliavo į Pietinę Ameriką ir apsigyveno Brazilijoje, iš ten persikėlė į šį miestą, kur jis atidarė pardavyklą.

Per tą laiką jis turėjo daugybę šeimyniškų klapatų ir prekystėje pralaimėjimą (nepasisekimą) iš to ir prasidėjo jo protiška liga.

Iš karto jo liga apsiereškė kaipo melancholija (nuliudimas); vėliaus persikeitė į klejojimą, kuriame jis persekiavo bajoriją ir poniją; o dabar jis daėjo sulyg laipsnio nuvargusio proto iš priežasties senumo, kas vadinasi senatvės beprotyste.

Jam rodosi, kad velniai, jo broliai ir jo moteriškė persekioja peklą.

Jis mislina, kad velniai yra Lietuvių neprieteliai ir už tai jie pavogę jo mislis atiduoda jas jo priešams.

Jis tvirtina, kad Lenkai persekioja jį už sukurstymą tarpe žmonių judėjimo, per kurį turinti atsiskirti Lietuva nuo Lenkijos.

Jis mislina, kad jo sunus Witholdo, kuris yra jaunas inžinierius ir neseniai atkeliavęs iš Europos, nėra jo sunumi ir nors jis kategoriškai nesako, kas yra jo tėvų, jis vis-tiek

užmena, kad jis pats esąs zokoniuku. Jis nuolatos kalba apie savo moteries neištikimumą ir sulygina tuo budu ir kunigą Adamkewiz.

Jis tvirtina, kad ispaniškoji kalba turi dvilinką prasmę, jogei ji yra raganų kalba ir kad ligonbutyje las Mercedes valgis esąs užnuodintas ir kad jis yra pilnas ji kankinančių velnių, neduodančių jam rašyti.

Nepaisant ant paskutinio jo išsitarimo, jis vienval rašo įvairiems Lietuviškiems laikraščiams Suvienytose Valstybese.

Jam ateina mislis, buk jis esąs ponu ir jis tiki, kad prigulys prie Lenkijos karališkos giminės; o jo moteriškė esanti kilusi iš augščiausios Lietuvos ponijos.

Jo protas yra visai susilpnėjęs.

Jis tankiai klysta datos (ne teisingai pasakydamos metus, mėnesius ir dienas), jo kalba tankiai yra neaiški; atmindamas politiškus dalykus jis mąsto, kad jo atmintis yra teisingiausia; tas visai yra priešingu apsireiškimu senatvės beprotystėje.

Jo meiliški jausmai yra žymiai susilpnėję, neparodo nė menkiausios meilės prie savo sunaus ir moteriškės.

Jo fiziškos pajėgos yra visai susilpnėję: jis eina iš palengvo ir greitai pailsta, šiaip jis didesnę dalį laiko guli.

Šiaip Wyztelewski yra tykus beprotis, nepavojingas ir jis galėtų sau gyventi ir kitur, ne beprotnamyje, su išlyga, jei bus gerai aprūpintas jo protiškas kaip ir fiziškas nusilpnėjimas.

Laiks nuo laiko jis gauna mažas sumas pinigų, kaip pašelpą, atleistas pono Olszewskio, rėdytojo lietuviško laikraščio „Lietuva“, išleidžiamo Chicagoje, ir pono J.J. Pauksztis, rėdytojaus laikraščio „Vienybė Lietuvninkų“, išleidžiamo Plymouthe.

Tas mažas sumas gaudavo nuolat, o šjemt gavo vieną kartą 33 pesus (15 dol.), o paskutiniu kartu 10 dolerių; tuos pinigus jis išleido ant pirkinėjimo laikraščių, vaisių ir saldumynų.

Pirmesniais metais jis ir gi apturėdavo mažas sumas pinigų kuriuos ir gi teip-pat išleisdavo.

Pasitikėdamas jog užganėdinau jus geisimą, turiu laimę nuolankiai pasilikti jus.

S. S. S. y. Amigo.—
D. Cabied.”

Dabar laukdami patarimo S. L. A. sąsarių pildysime seimo nutarimą.

V. Ambrozevyčius,
J. Želviene.

Selpkime Revoliuciją.

Dabar, Sausio mėnesyje, bus visų S. L. A. kuopų susirinkimai ir mokėjimai 12 centų tautos reikalams. O svarbiausiu tautos reikalu yra liuosybė, be kurios tauta tur vargti. Tai gi ar nebutų gerai, idant Susiv. kuopos mokėdamos tuos tautiškus centus sykiu ir nutartų (ant ko galėtų pasiremti Centr. Komitetas), idant tuos visus tautiškus centus Vasario mėnesyje tuojaus išsiųsti revoliucijos reikalams be skirtumo paziurų ir partijų. Jeigu nebutų galima išvengti partizanizmo, tada kuopos tegul nutartų: siųsti Socijaldemokratų Partijai ar visuomenės išrinktam kasieriui Dr. Šliupui, kur komitetas paskirs partijoms pagal reikalą.

S. L. A. Sąsarys.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės”

T. M. D. renka į C. K.-tą šias ypatas: prezidentu ir kasierium tous pačius; sekretorium p. Mikolainį. Į literatišką komitetą — J. Baltrušaitį, („V. L.” redaktorių).

Turtas tebuna prezidento apžiurėtas per artimiausių kuopų draugus. Mūs kuopas dar pataria, kad dabar, cenzurai sumažėjus, visas knygas čia esančias Amerikoje siųsti kuo-greičiausia į Lietuvą. Ir jei randasi socijališko turinio rankraščių, duotį spaudą kuo-greičiausia. O kad tokių nėra, tai reik mumė didesnių mokliškų knygų, nes laisvai Lietuvai pasilikus, bus mumė sugadu knygos. O jei ir tokių rankraščių didelių nėra, tai paaukaut sumą pinigų (turbut revol. reikalams. R.) pagal didumą reikalaujančių iš izdo T. M. D. Kuopos primsėdis

F. Vokietaitis.

St. Louis, Ill. T. M. D. 78 kuopa nežinodama, kas galėtų tiktį Centr. Komitetą, paduodame balsą pritardami daugumui. Tik šiuos mes galime balsuoti: J. O. Širvydą „Kovos” redaktorių prezidentu, J. Baltrušaitį į Lit. Kom., sekr. tą patį A. Ramanaucką.

Teipgi pritariam paskirti bent \$300,00 iš T. M. D. izdo ant revoliucijos Lietuvoje.

Sekr. J. K. Vasiliauckas.

Už Liuosybę.

Tu, švenčiausia Liuosybe! Už tave šiandien lieja kraują mano broliai brangioj Tėvynėj Lietuvoj! Matau ir girdžiu kovą, mirtiną kovą vargdienių už liuosybę ir mano Tėvynės Lietuvos nepriklausomybę....

Matau mano brolius Lietuvoje prispaustus tironiškos valdžios; matau apiplyšusius, su pusiau grynu kunu, be pastogės ir užvėjos laike šalčių, audrų ir lietu; matau mirstančius dėlei neturėjimo kąsno duonos; matau mažus kūdikėlius ant rankų motinų... drebedami jie verkia.... verkia iš skausmo, šalčio ir alkio; matau prigrustus pilnus kalė

jimus — vis už Liuosybę!

Matau — žandarai ir kazokai plaka, bado ir trempia arkliais trokštančiuosius Liuosybės... Matau pervertus su durtuvais, kulkomis ir kardais sukapotus, — už liuosybę! Matau lavonus guliučius ir besivoliojančius skausmuose po gatves miestų ir priemiestiečių, — už liuosybę! Matau visą žemę pasmerktą kraujuse, — už Liuosybę!!....

Ar gi aš galiu be jokios gėdos sakytis, jog ir aš esu mylėtojas Liuosybės ir savo Tėvynės — Lietuvos? Kada kiti kovoja tėvynėje, aš tuom kart esu toli, toli už plataus okeano, toj „palaimintoj” šalyj, — šalyj, kur tokia daugybė suspietė, jieškodami laimės arba liuosybės, — Amerikoje.

Aš čia nekenčiu alkio, šalčio; kraujo už liuosybę nelieju... Aš niekšas... aš negaliu ir neesmiu vertas vadintis sunumi Lietuvos!... Aš aukaju... dėl kovos už liuosybę, aš kitus teipgi raginu dėti aukas, aš geidžiu, kad jos plauktų kuo plačiausia sriove. Aš trokštu Tėvynėje liuosybės. Bet tos mano aukos, tas troškimas nesveria ir nėra vertas vieno lašo kraujo, pralieto už Liuosybę...

.... Persiprašau Tėvynės!... Mano sąžinė neduoda vietos gyventi toli, toli nuo Tėvynės tokioj svarbioj valandoje. Aš sugrįšiu, gal ir neužilgo, ir stošiu į kovą. Kovosiu kiek man pajėgos daleis. Kovosiu su tvirta vilčia išlaimėti kovą už Tėvynės Liuosybę, už Liuosybę prispaustos žmonijos iki pasiliks Lietuva laisva ir nepri gulminga....

VARGO LAPELIS.

„Vienybės” redakciją telephonas (PEOPLE'S telephone) 7145.

Iš moterų judėjimo ir gyvenimo.

(KRONIKA).

¶ *Tarnaičių susivienijimas.* Maskolijoje iki revoliucijai, gali sakyti, nebuvo tikrų darbininkiškų draugijų, o tarnų ir tarnaičių susivienijimai niekam nė ant mislių neužėidavo. Visoki susivienijimai buvo tramdomi valdžios, o tarnaitės prie tam buvo tikros vergės savo ponių gospadinių. Pakilus politiškai revoliucijai, vienkartiniai pastebėtinu greitumu išsiplėtojo ir ekonomiškai supratimas net tarpe pažemintiausio klodo, tarpe tarnaičių.

Peterburge rudenop prasiėjo stiprėjantis judėjimas tarnaičių. Merginos-agitatorės vaikščioja tarp savo draugių-tarnaičių ir renka parašus, jogei prizada prisidėti prie naminių tarnaičių susivienijimo. Susivienijimo tikslas — pagerinimas ekonomiškai ir materialiai padėjimo jo sąnarių; tą susivienijimas ketina iškovoti su pagalba streikų. Agitatorės prikalbinėja tarnaites sutikti streikuoti, o jei katra atsisako, tai tokią grasina oikotavimu. Rinkdamos parašus agitatorės kreipiasi ir priekaičių gospadinių arba gospadorių, patardamos pasirašyti, jog sutinka pagerinti tarnaičių buvį. Tas pagerinimas turi išsireikšti apribuotame minimališko užlaikymo sąke, paskyrimo visai atskiro kambario, kur gospadinė neturėtų tiesos kištis į tarnaičių gyvenimą. Tarp kito ko reikalauja pirm visko paskirti tam tikrą skaitlių valandų dienos darbui. Gospadoriams nesutinkant ant to, ketina streikuoti. Panašūs susivienijimai yra ir Vilniuje ir Varšavoje (čia jau ar du sykiu buvo tarnaičių streikas); bet tikrų žinių iš čia neturime.

¶ *Moters prasikaltėlis.* Visuose Maskolijos kalėjimuose

1902 metais buvo 28,891 areštantais. Tame skaitliuje vyrų buvo 80,782 (91,9 proc.), o moterų — 8,066 (9,0 proc.).

Maž-daug toks pat santiks stovi ir kitose šalose. Prancūzijoje, ant adelo prasikaltėlių skaitliaus, moterų yra 14 procentų, Italijoje — 9 proc., Anglijoje ir Velšiuose (Wales) 24 proc., Amerikoje ir Japonijoje apie 4 proc.

¶ *Moters darbininkės Amerikoje.* 1890 m. Suvienytose Am. Valstybėse nuolatai dirbo fabrikuose ir dirbtuvėse 3,914,571 moteris. 1900 m. tas skaitlius užaugo iki 5,329,807. Amerikoje moterų kas-kart vis daugiau gema, o mažiau miršta, kuomet vyrų mūrumas vis eina didyn, o gamūmas mažyn. Iš to tuli daro išvadą, kad ateityje moteris Amerikoje visus darbus atimė vyrams iš rankų, palikdamos jiems tik pačius sunkiausius darbus, reikalaujančius daug fizinės pajėgos. Bet iki to nedaes, nes darbininkai su darbininkėmis anksčiau susipras ir išvien kovos už bendrą pagerinimą savo buvio ir už galutinį ekonomišką išsilivisavimą.

Nauji raštai.

Kaip dirbti žemė, sėti ir vartyti javai. Smulkųjų ukininkų naujai lenkiškai sutaisė Marijan Prawdziej. Lietuvių kalbou išvertė Juozas Kurmelis. Vilnius „Vilniaus Žinių“ spaustuvė. 1905 m. Pysl. 114. Prekė 20 k.

Lietuvi, mylėk savo kalbą! Paveikslėlis iš dzūkų gyvenimo. Parašė Kunigis. Vilnius „Vilniaus Žinių“ spaustuvė. 1905 m. Pysl. 17. Prekė 6 k.

Šita tautiška-tikėjimiška apysakėlė parašyta gražia kalba ir užimančiai ir neatzagar eiviškai kaip tai paprastai esti su klerikalų raštais.

Trumpas vadovėlis sviestinkystės. Parašė J. Smilgevi-

čia. Varšavoje. „Saturn“ spaustuvė. 1905 m. Pysl. 15. Prekė 10 k.

Pamokina kaip apsieiti su pienu ir kaip daryti sviestą. Tekste yra daug atsakančių piešinių.

Krislai. Parašė G. P. „Aušros“ išleidimas. Vilnius. Juozapo Zavadzko spaustuvė. 1905 m. Pysl. 60. Kaina 20 k.

Knygelėje telpa gražios apysakos ir novelės. Turinys: Krislai (Vagonė. Vaisnorienė. Šių dienų paveikslėlis. Motina ir sunus. Balius. Birutė. Idilė). Kodėl tavęs čia nėra? Senatvė. Home sapiens. Spauda leista. Verpetai. Dievui atkišus.

Lietuvių Pasakos. Vaikų rinkinys „Aušros“ išleidimas. Vilnius, Zavadzko spaustuvė. 1905 m. Pysl. 72. Kaina 15 kap.

Šitoje knygutėje telpa suviršum 30 pasakų, trumpų ir ilgesnių.

Pasiskaityti bus smagu ne tik vaikams, kuriems josios paskirtos, bet ir užaugusiems.

Šitas knygas galima gauti „Vienybės L.“ ridakcijoje.

Vaistinininkas. N2. Metai I. Gruodžio, 1905. Išleidziamas šykj ant mėnesio. So. Boston, Mass.

Šitas laikraštis išleidziamas formoje knygutės (psl. 16), kaip matyti iš jo vardo, užsiims vaistinininkyste. Šitam numeryj telpa kaip-kurios rodes ir receptai. Tarp tų yra perspaudinta iš senesnių raštų straipsniai; pvz. — A-iš-B. apysakutė, „Negirdtas daiktas“, „Daina apie ponus ir darbininkus“ iš „Darb. kalendoriaus“.

Unija nori, kad vaikais eitu mokyklon.

Kiek daug mainierių šios šalies valstiečiais pastojusių, norėtų savo vaikus siųsti mokyklon, idant jie pastotų mokytais ir galingais vyrais.

Kiek daug mainierių butų leimingais senatvėj, matydami savo sunus ir dukteris turtinigus ir garbinamus. Ar nebūtų malonu jiems tada pamislyti, jog tai jų storonė parupino vaikams moksle išauginimą ir tuomi užvedė ant kelio vedančio į laimę?

Žinoma, kad butų malonu. Taigi stebėtis reikia, kodėl taip daug mainierių nepasinaudoja iš progos taip pasielgti. Proga jiems pasisiulo, reikia tik paimt.

Prezid. Mitchell'is, gabusis mainierių unijos vadas, sakosi niekuomet nebusią užganėdintas, pakol unija nebus išlaimėjusi mainieriams tokios algas, kad galėtų savo vaikus išimti iš kasyklų ir fabrikų ir siųsti juos į mokyklas mokintis. Jam rupi ne tik dabartinis laikas, bet ir ateitis, o budas išmintingas ir gabus vadas, jis mato gana toli, idant išpažinti, jog mainieriams geru daiktu yra vaikų geras išauginimas.

Anglies emimas nesitrauks per amžius. Išteks jos bene toli ilgiaus, ne kaip mūsų amžius tačiau jei mainierys trokš tikrai iš savo vaiko padaryti mainierių, tai neaugštai pakils.

Užtai yra pareiga kiekvieno mainierio, norinčio savo ir savo vaikų gyvenimą pagerinti, šelyti uniją kiek tik įstengia. Juo drutesnė bus unija, juo geresnė bus jo alga ir juo geriau gales jis išauginti savo vaikus.

Toki sąnariai, ką neužsimoka mokestis, yra dar prastesni už neprigulinčius, nes dauselis jų nori pasinaudoti iš unijos pašelpos, nemokėdami jai nieko.

Ta 60 ct., ką uija reikalauja mokesčiuose nuo savo sąnarių, sugrįžta šimteriopai per algų padidinimą ir geresnį darbo padėjimą, kuriam rupi jo paties gerovė ir pasisekimas jo vaikų neturėtų praeisti tą gerą progą gelbėti unijai.

Aukos revoliucijos reikalams.

(Kurie aukauja mažiau, kaip 25 c., tų pravardžių negarsinam).

Benington, Vt. K. B a l .
ė i u n a s ir Zubavičius po 2
dol. \$4,00

Foxcroft, Me. J. T u m o
s a, O. Tumosenė, J. Jakaitis,
A. Urbaitis, J. Kazimierskis,
M. Kazimierskienė, A. Gata-
veckienė, J. Budrie, P. Petru-
šionas, J. Miklusevičia, J. Pet-
rušionas ir A. Klimavičius po
50 c.; J. Tumosa, J. Šuopis, T.
T. Mičas, B. Mičienė, M. Tu-
mosienė, J. Vaičaitis, K. Kli-
mavičius, F. Murauckas po 25
c.; B. Kazlauckas 1 dol., M.
Tumosiutė 5 c. Prisiūsta \$8,95

Allegheny, Pa. A. Ž a l .
g a . 1 dol.; J. Žalga, J. Lapu-
šauckas, K. Kartanas po 25 c.;
A. Lapušauckas 50 c. Smul-
kesnių 30 c. \$2,55

Brkoklyn, N. Y. K. L i u t .
k e v y č i u s 1 dol.; V. Ku-
tanavyčius, J. Varnaitis po 50
c.; A. Satas, M. Varnaitienė
po 25 c. Atsiūsta \$3,00

Mt. Carmel, Pa. Pas J. Bel-
kaucką surinkta. (Atsiuntė M.
Matulis) \$1,35

Central, Pa. J. Šuipis, J.
Vasiliatckas, J. Stasiukevičia,
J. Stanevyčia, J. Banis po 50
c. Iš Smiton, Pa.: St. Kaspara-
vyčia, M. Kasparavyčienė, T.
K a s p a r a v y č i a, L. Vi-
tortas, J. Glinskis po 50 c.; J.
Petrikas 35 c.; J. Dailida, S.
Petrauskis po 25 c. \$5,85

Riverton, Ill. J. Bataitis, J.
Kuaszi, F. Bagdonas, A. Sve-
ganski, A. Jakaitis, J. Čeka-
nauckas po 25 c. A. Ašmonas
50 c. Smulkesnių 96 c. \$3,21

Pittsburg, Pa. A. P a u
l i e k a s, A. Pauliekienė V.
Simanavyčia, J. Balčius, F.
Večkie, A. Pauliekas, J. Pau-
liekas, P. Stulga, F. Kašičevs-
kis, K. Savickas, P. Česnule-
vyčius, K. Večkie, P. Šliupas,
M. Daugelevyčius, A. Bikinas,
D. Audrunas, T. Grigas po 25
c.; V. Audrunas, M. Audrunas,

K. Dirsa, A. Pakiliunas, A.
Dalidenas po 50 c.; V. Kaši-
čevskis 35 c. Smulkesnių 10 c.
\$11,00

Baltimore, Md. J. Mickevi-
čia \$1,25; V. Abromaitis \$1;
V. Papeika, F. Stigas, V. Šal-
čiunas, V.V. Grinius iš Chica-
go, P. Grinius, J. Lietuvnin-
kas, J. Kaupas po 50.; J. Kau-
pienė, V. Lapinckas, K. Ab-
romaitis, Alf. Hubas, A. Hu-
blienė, J. Zolinas, A. Zolinienė,
K. Abromavičia E. Abroma-
vičienė, K. Bučiunas, O. Stan-
kuniutė, B. Abromavičiutė, S.
Mikalajunas, J. Jokanta. J.
Gudaitis, M. Kairis, J. Šal-
čiunas, M. Šalčiunienė, M. Žvir-
blis, P. Levickas, A. Grinius,
J. A. Griniene po 25 c. Smul-
kesnių 80 c. \$12,05

Jurgis Kaupas.

Plymouth, Pa. Šv. Juozapo
Dr-tė per S. K. Alytą \$10,00
Dr. J. Zelvienė \$10,00; M. A-
lyta 50 c.; K. Brazys \$1,00;
J. Baltrušaitis \$5,00.

Buvo \$148,79

Viso labo \$227,25

Šitą sumą pasiuntė L. S.
D. Partijai. 30. XII. 05.

Atsakymai.

S. Butkui. Męs savo nuo-
monės, abelnai, nenorime iš-
reikšti tame dalyke. Jeigu
aukautojas nežinotų kam siū-
sti auką (nors tai dažinot turė-
jo progą), tai būtų kas kita.
Bet Tamista pats gerai tą žinai,
dėl to malonėk neatsidėti ant
kitų nuomonės.

K. Rutkui. 1) „Ar kiekvie-
nas taip mislina kaip kalba?“
— straipsnis nieko nepertikri-
nantis. Netinka. 2) „Keli
žodžiai draugams“ netilps.
Priežastį, jei reiks, parodysim
privatiškai.

M. Bridickui. „Šalin su
Komitetais“ nepatalpysime, nes
jau apie tai męs užbaigėme.
Neteisingai demokratų vadi-
nate „autokratais“; jie ikišiol
buvo tik konstitucionalistais,
kurie nori aprubežiuoti caro
valdžią, o tas nereiškia „auto-
kratiškumo“.

Naudokitės iš geros progos

Wilkes-Barre, Pa. Drau-
gystės D. L. K. Algirdo, lai-
kys susirinkimą 6 d. sausio
1906 m. 2 rą val. po pietų,
svetainėje N.15 N. Hancock st.
Ši draugystė svyravo per tulą
laiką, dabar permainėm savo
mierį ir pradės nuosekliai gy-
vuot. Užkviečiam atsilankyti
visus geros valios lietuvius ant
męs susirinkimo. Įstojimas į
draugystę suvisu numazinta,
tik tai vienas doleris (1,00),
mėnesinė mokestis 50c., pašel-
pa ligoje \$5,00 ant sanvaitės.
Posmertinė 50 dolerių, iš izdo
ir kiekvienas sąnarys sudėda
po vieną dolerį dėl mirusių.
Dėl palaidojimo draugystė pa-
skirs po 6 sąnarius iš eilės.

Komitetas.

Susirinkimai.

7 d. sausio 1906 m. 3 val.
po pietų, svetainėj p. Willkin-
sono kertės N. Main ant E.
Sloyd str. Bus laikytas bertai-
ninis susirinkimas 23-čios kuo-
pos S. L. A. Malonėkit pri-
buti draugai ir draugės.

Sekr. A. Audiejaitis.

New Britain, Conn. S.L.A.
34 kuopos atsibus nedėlioje 7 d.
sausio 2 val. po pietų bažnyti-
nėj salėj sąnariai visi kviečia-
mi pributi ir užsimokėti ber-
tainingą mokestį, teipgi prašom
naujų pributi ir prisirašyti.

34 kuopos Komitetas.

Mahanoy City, Pa. 31 kuopa
S.L.A. laikys savo susirinkimą
10 d. sausio 1906 m. svetainėj
St. Raikaucko po N. 312 W.
Centre st., 7 val. vakare, pra-
šau visus draugus, teipgi už-
kviečiu atsilankyti ir tiems
kurie norėtų prisirašyti prie
Susivienijimo.

Sekr. A. B. Strimaitis.

Brooklyn, N.Y. 38 k. S.L.A.
susirinkimas atsibus 7 d. sau-
sio 2 val. po pietų svetainėje
po N.73 Grand str. Sąnariai
teiksitis pributi, užsimokėt ber-
tainingą duoklę ir atsiveskit

naujus prisirašyti.

Sekr. A. Lesniauskas.

Baltimore, Md. Metinis su-
sirinkimas S.L.A. 7 d. sausio
2 val. po pietų lietuviškoj sve-
tainėj ant Barre st. Prigulin-
tiems sąnariams yra prisiūsti
paliudijimai nuo centr. sekre-
toriaus. Teiksitis draugai ir
draugės ateiti ir atsiimti, nes
be paties sąnario pasirašimo
kitas negal gauti.

64 kuop. sekr. Pr. Bakutis.

Baltimore, Md. T.M.D. me-
tinis susirinkimas 6 d. sausio
8 val. vakare lietuviškoj sve-
tainėj ant Barre st. Meilingai
užprašome visus atsilankyti ir
naujus prisirašyti, teipgi bus
rinkimas kuopos komiteto.

T.M.D. k. sekr. Pr. Bakutis.

Lietuvių Socialistų Partijos
19 kuopos parengia ant 7 d.
sausio 1906 m. didelį susirin-
kimą su prakalboms, kur bus
apkalbėta dabartinės skerdy-
nės mūsų brolių darbininkų
per caro budelius. Užprašom
visus vyrus ir moteris susirink-
ti kuoskaitlingiausia susirin-
kimas bus Gergino salėje, 91—
90 Grand st. Brooklyn, N. Y.
Prasidės 1:30 val. po pietų.
Įžega dovanai.

Už k-pos komitetą L.S.P.A.

J. Šukys.

3-čias metinis Balius!

Lietuviško Tautiško namo kor-
poracijos bus subatoje 20 sau-
sio 1906, svetainėje 101—103
Grand str. Brooklyn, N.Y. pra-
džia 7:30 val. vakare. Užpra-
šom visus lietuvius ir lietuvai-
tes pributi ir išlaimėt puikius
daiktus paskirtus 6 dėl vyrų:
1 armonikas, 2 parasolis, 3 pi-
niginė mašna, 4 šilkinė skepe-
taitė, 5 auksinis lencugelis, 6
6-os skepetaitės, 6 daiktai dėl
moterių: 1 albumas, 2 paraso-
lis, 3 mašna pinigams, 4 auksi-
nė spilka, 5 auks. lencugas, 6
6 skepetaitės. Įženga su išlai-
mėjimu vyrams 25 c., moterim
15 ct. Pelnas bus ant naudos
nupirkimo L.T.N.

Sekr. V. Simanavičius

Lietuviu tauta

senoveje ir sziandien.

Paraše J. Sliupas, M. D.

TOMAS ANTRAS.

(Tasa.)

Nuo rudens 1386 m. Vytautas gyveno Gartine ir vedė administraciją su talentu, keldamas pirklystę ir žemdarbystę. Jis nebuvo jau tuomi išsitikinėiu, atvangiu, nepatyrusiu jaunikaičiu, koku pasirodė kariaujant Jagėlai su Keistučiu. Mokslainė patyrimų ir suktumų išauklėjo jo protą ir sudrutino jo pobūdį. Valdžios godus, sumanus, energiškas ir nenuilstantis atsiekime savo mierių, nepraleidus ir blairus — štai koku jis pasirodo tolesniame savo veiklume. Jis dabar nesideda su malkontentais, nė su zokonu, kurs prigundė popiežių Urboną VI stoti prieš uniją Lenkijos su Lietuva, kuri tik 1388 m. tetapo popiežiaus patvirtinta. Vytautas ketino be kovos Lietuvoje įsiviešpatauti, bet Jagėla jam netikėjo ir neišpildė visų savo prizadėjimų. Azuot to, Jagėla liepė jam su kariumene traukti į Raudonąją Rusiją. Vengrijoje mat, tuomi tarpu kilo naminė revoliucija: valdymieraujanti karalienė Elzbieta tapo užmušta, lyginai kaip jos numylėtinis Mikalojus Garan. Karalaitė gi Marija sėdėjo kalėjime per 10 mėnesių, iki galiaus jos vyras Sigismuntas tapo pakeltas ant Vengrijos karalių sosto. Tą tad laiką Jadvyga panaudojo Lenkams sugražinti Galiciją iš Vengrų rankų. Kada Jagėla užsiėmęs buvo krikštijimu Lietuvos, Jadvyga nukako į Raudonąją Rusiją: tuli miestai tuojau jai pasidavė ir Vengrų garnizonai grįžo namon; tiktai Galičiuje tulas Benediktas smarkiai gynėsi, iki Vytautas, iš Lietuvos atkakęs nepriverstė jo atiduoti miestą. Kada tokiu budu Vytautas užbaigė darbą suvienijimo Raudonosios Rusijos su Lenkija, Jagėla Lenkų magnatams atidavinėjo rusiškas žemes; tarpe didesnių laimėtojų buvo Jasko Tarkovskis, Spytek Melštynskis, Gnievošas iš Dalevic, Petras Kmita, Dobieslavas ir jo sunus Kreslavas Kurozovenkai, Dimitras Gorajus ir k. Tai vis buvo magnatai kurie atlošė žymią rolę, užimant Jagėlai sostą Lenkijos. Net Ziemovitas Mozuriškis, apsivedęs su Jagėlos seserimi Aleksandra, gavo į kraitį Belzo miestą su jo aprube.

Kada Vytautas, apgynejas lietuvystės, turėjo kakintiesi Baltąją Rusiją ir Lucku, parėjo naujas pažeminimas jo idėalų. Jau 1382 m. Jagėla buvo Trakus pavadęs Skirgėlai, o 1387m. jam atidavė Polocką ir daug valsčių Lietuvoje bei Rusijoje, ir paskyrė paslaptomis už Lietuvos valdoną, priduodamas jam už vaivadą lenką Mikalojų Moskorzevskį, kaipo kokį kontrolierių. Skirgėla, rods buvo smurtus ir drąsus, bet karštas ir ziaurus, atsidavęs girtybei, ir po įtekme svaiginančių gėrimų neretai įsilėisdavo į muštynes. Kartais draugai jo česnių ir gėrynių tapdavo sužeisti per nusigėrusį kunigaikštį. Skirgėla didžiavosi žinąs gerai vaistus, ir neretai, išsipagiriojęs, pats gydydavo tuos, kuriuos buvo pažeidęs. Vytautas apmaudyjosi ant Skirgėlos už Trakus, o dar labiaus kada Skirgėla tapo pastatyta Lenkų karaliaus atstovu, beje Lietuvos valdonu. Vytautui begalvojant planus dėl ateities, tuomi laiku (1387) vyresnysis sunus didžio Moskvos kniaziaus Dimitro Ivanovyčiaus Vosylius, kurs buvo pabėgęs iš Ordos, apsilankė pas

Vytautą Lucke, kur ir susižadėjo su Vytauto dukterimi Zofija, be žinios Jagėlos. Jagėla dar lobiaus įzeidė Vytautą, atimdamas nuo jo Lucko skrytį, drausdamas nuo susinešimų su Prusija ir Moskva, pastatydamas šnipukus, persekioldamas jo draugus ir gimines ir tt. Negana to. Jagėla sątaraudamasis su Zygmantu Luksemburgiškiu, o nenorėdamas Vytautą palikti artymais Lietuvos laike savo nebuties, kvietė jį į Budziejovice ant sueigos, bet Vytautas atsisakė, ir kada dabar Jagėla derinosi pats su kryžeiviais, Vytautas sutramdė tarybas, užimdamas kryžeivių pylį Vizną. Lyg ant juoko 1389 m. Liubline Jagėla privertė Vytautą prisiekti draugiškumą Skirgėlai. Taisai gi Jagėlą vienval siundė prieš Vytautą, kurio paslą Kurėją dėl išaiškinimo dalykų pasiųstą Jagėla įtrenkė į kalėjimą. Padėjimas Vytauto, apspiesto šnipukais, pasidarė pavojingu, ir todėl jis ketino Skirgėlą varu pavaryti nuo valdymo Lietuvos. Tuomi tarpu Jagėla pavadė Lietuvos valdžią Lenkui Jo- ui iš Olesnicos—Dėbno, kurs dabar per du metu čion viešpatavo Jagėlos vardan. Užtai gi Vytautas, surinkęs sądraugus savo Žemaitijoje, Gartine ir Pagiriuose stengėsi atsiimti Lietuvą, ir mėgino paglemžti Vilniaus pylį su pegelba ginkluotų kareivių, pasislėpusių vežimuose, neva vežančiuose valgomus daigtus. Bet toks apgaulys nenusisekė; suokalbis Vytauto su tulais vilniečiais tapo suprustas, ir jo šalininkai pateko į kalėjimą. Kas buvo bedaryt? Idant išvengti kerštą priešgynos, Vytautas, palikęs drutas įgultines savose drutvietėse (Gartine, Brasčiuose, Kamienecė ir tt.) su šeimyna ir šalininkai jieškojo globos Mozurijoje pas Ziemovitą, Skirgėlos priešą, bet tojo tarpininkystė ant niekų nuėjo: Jagėla, įtikintis į savo galybę, nenorėjo jam nieko duoti. Tad Vytautas sausyje 1390 m. kreipėsi prie zokono, žadėdamas išpildyti senas sutarmes ir atlyginti senas skolas. Pačią Oną, brolių Sigitą (Zygmantą), se serį Ringailą ir 100 lietuviškų bajorų jis užstatė laiduosna jog išpildys, ką žada. Žemaitija apšaukė jį 26 gegužio 1390m. savo karaliumi, po sąlyga valnos priklybos ant kryžeivių ru- bežiaus, ir tikėdama, jog Vytautas išgelbės tėvų tikyba nuo prapulties. Apart to, Vytautas susiderino su Dimitru, didis Moskvos kniazius, už kurio sunaus Vosylius išleido savo dukterį Zofiją. Stodamas atvirai į karę prieš Jagėlą, Vytautas viešai apkaltino karalių visuose jo nusidėjimuose su tokiu skausmu ir su tokia teisybe, jog turėjo patraukti žmones prie savęs. Išgąsdintas kilančios audros, Jagėla su kariumene atka- ko į Lietuvą užimti buvusias Vytauto žemes.

Tame laike į Prusus buvo susirinkusi tytveika užrubežinių piligrimų—vajokų; prie magystro tad Vytautas pristojo su Žemaičiais, ir drauge 1390 m. užgulė ant Vilniaus, kur žemutinę pylį gynė drąsus Karigėla, Jagėlos brolis, augštutinę gynė Lenkai po vada Klemenso Moskorzevskio. Mušyje pas žemutinę pylį krito Karigėla ir Tautivilas, brolis Vytauto, ir pylis tapo nudeginta. Tačiau augštutinės pylies įimti neįstengdami, kryžeiviai, šalčiams prasidedant, atsitrauke po 5 sąvaičių apgulimo. Kada kryžeiviai antru atveju (1392), po vada Konrado Vallenrodo, nupustyjo Paniamunes, Jagėla iš Lenkų žemės įpuolė į kryžeivių šalį. Nors Vallenrodas ir neturėjo didelio pasisekimo Lietuvoje, tačiau Vytautas ėjo drutyn per paramą savo draugo, Moskvos kniaziaus, užėmė Keistučio žemes (Merkinę ir Gartiną), ir Galėjo užimti visą Lietuvą. Jo- nas iš Olesnicos—Dėbno jau nebežinojo, ką turis bedaryti pa-

mišusiamo krašte. Tad Jagėla, patariant Skirgėlai, susizgribo Vytautui skriaudas pamokėti ir atiduoti valdžią visos Lietuvos: jis pasiuntė Mozurijos kunigaikštį Heinrichį, pusbrolių Janušo ir Ziemovito, kurs dar vaiku budamas paskirtas tapo ant Plocko vyskupo pas Vytautą, kurs tuomet gyveno pylyje Rittersverder, ties Kaunu, siulydamas Trakus ir sostą did. Lietuvos kunigaikščių kaipo leną nuo Lenkijos. Čion keletą sąvaidių viešėdamas, įsimylėjo į seserį Vytauto — Ringalą ir su ja susituokė. Vytautas sutiko ant to, ir vasarą 1392 m. jis iš naujo pametinas kryžėvius, traukė iš Prusų į Lietuvą, pakeliui sudarydamas vokiečių pylis Rittersverder, Neugarthen ir Mettenburg. Rods pas kryžėvius pasiliko dar jo brolis Zygmantas, bet Vytautas žinojo, kad kryžėviai polytikos dėlei jam skriaudos nedarys. Viskas pasibaigė ant laikymo Zygmanto per 6 metus. Dar rugpjutyje 1392 m. Ostrove, paviete Lidos, tapo patvirtintas dokumentais¹⁾ naujas Vytauto prietikis prie Jagėlos, ir Vilniuje Vytautas tapo apšauktas didžiu Lietuvos kunigaikščiu; po to, kaip jis — anot Lenkų šnekos — viešai buvo prizadėjęs viernumą karališkajai porai, neapleisęs Lenkijos ir šelpsiąs ją savo kariumene. Vytautas likosi apgalėtoju, ir jokio dėkingumo dėl karaliaus nejautė. Praeitės atsitikimai išnaikino visus broliškus jausmus Vytauto, kurs dabar, galin gas ir smagus, apsigyveno numylėtos Lietuvos padangėse. Aleksandras Vygandas buvo jau miręs birzelyje 1392 m. (bene nuo nuodų?). Skirgėla priverstas atiduoti Trakus, rods, ketino priešintis iškėlimui Vytauto, bet dar gruodyje 1392 m. Jagėla sutaikė, ir Skirgėla pripažino Vytautą valdymieru Lietuvos, o tasai pažadėjo pasodinti aną Kyjevoje ir duoti

1) Apie derybas Ostrove mažai — kas yra žiuoma. Likę yra tik 3 dokumentai. Viename, 5 dieną rugpjuties 1392 m. išduotame, sakosi Vytautas „dux Lytwanie dominus Trocensis, Lucensis etc.“, kad jo brolis ir viešpats, karalius Vladislovas atimtąjį tėvoniją jam sudovanojo ir apdovanojo naujomis valdyneimis. Todėl, pagal ano velyjimą, Vytautas prizada niekados neapleisti Lenkų karalienę Jadvygą, Lenkų karalystę ir karuną, ginti ir sėrgėti nuo visų neprietelių ir prieš neprietelius kovoti. Savo apmaudą jis atleidžia šalininkams karaliaus ir paverčia į meilę. — Kiti du dokumentai tapo išrašyti per Vytauto žmoną „Anna duciss Lithuanie domina Trocensis, Lucensis etc.“, kur jį galvojasi už savo vyrą, kad jis laikys savo pažadėjimus, duotus Jagėlai ir Jadvygai.

Akyva, kad Vytautas ir jo žmona tuose dokumentuose nesivadina magnus dux ir magna ducissa, Dluogošius sako, kad karalius „Jaschkone de Oleschnicza ex capitaneatu Lithuanico amoto Withawdo duci illius demandat regimen et non solum sortem illi paternam et castra adempta restituit, sed et universorum castrorum Lithuanie et Russiae, et administrationum plenariam tarrarum praedictarum suae tradidit ditioni, obligante se duce Withawdo tam iureiurando quam publicis literis, terras praefatas pro rege et regno Poloniae fideliter tenere et atque regnum Polouiae nunquam deserere in prosperis et adversis“, nes karalius žinojęs, jog niekas kitas neatitaisys nupustyjimus ir skriaudas, ir todėl jis įstatęs Vytautą kaipo „rektor terrae Lithuanie“. Urėdą-gi didžio kunigaikščio, anot Dluogošiaus, Jagėla tik 1399 m. teperdavęs Vytautui: „Aleksander alias Withowdus Lithnanice magnus dux, cui eodem anno (1399) per Wladislaum Poloniae regem magnus ducatus Lithuanie donatus et ad vitae tempora precario concessus fuerat“.

Matamai Jagėla vis savę laikė už valdymiera, jeigu 1395 m. lietuvišką šalį, Padoliją padovanojo kaipo atskira kunigaikštystė Lenkui Spylekui iš Melštyno, Vytauto nesiklauses. Teip pat Jadvyga, 4 d. lupkričio 1393 m., patviriina kunigaikščiui Feodorui tėvoniją Ostrog, Volynijoje, kaipo atlyginimą už jo viernumą. 23 d. gegužio 1393 m. Vladislovas suteikė kunigaikščiui Feodorui (dux Wlodimirreusia) žemę Sieverėnų, palei Desną anapus Dniepro-gulinė, „ad suae regalis beneplacitum voluntatis“. Ir pats Vytautas per trejus metus tesivadino tiktai dux Lithuanie, vos nuo 1395 m. retkarčiais vartojo titulą didžio kunigaikščio.

pylis Komienco ir Stožko su skytimis. Rods Kyjevos prisiėjo Skirgėlai laukti per du metus, kurį laiką jis perleido priešono Jagėlos; dar pradžioje 1395 m. jis svečiavosi Krokavoje ir bėgyje tik to meto tepasisekė sujungtoms spēkoms Vytauto ir Skirgailos atimti Kyjevą nuo Vladimiro Olgerdaičio. Neilgai vienok Kyjevoje Skirgėla tėviešpatavo, nes mirė jau sausyje 1396 m., sako nuo apipenų; tad ir Rusija pagrižo prie Vytauto. Tik kryžėviai atsigerbė Vytautui už dvigubą suvedžiojimą, nunuodindami Karaliaučiuje jo sunus — Joną ir Jurgį, kurie buvo užstatyti laiduosna zokonui: apipenėjo juos kryžėvis¹⁾ Andrius Sonnenberg, 1392 m.

Reikalai apšvietimo Prusijoje, bėgyje 14-to šimtmečio.

Senas hochmeisteris Luder v. Braunšveig (1331—1335), kurs išdavė dėl zokono įstatymus, apdraudžiančius girtybavimą, paprakumą ir tt. ir kurs pats rašęs eiles, darė mažai ką dėl mokslainių didesniuose miestuose; vienok jis buvo liepęs su burais apsieiti teisingai bei maloningai.

Tiktai Varmijoje tapo įrengtas Heilsberge tam tikras konviktas dėl 12 biednų jaunikaičių, kilties prusų. „Et ibi tunc temporis facit sanctissimus et dedit statutum et Mandatum Ecclesiae Varmiensi, quod ordinarius duodecim Pruthenos juvenes deberet educare in suo castro Heilsberg, sub suo stipendio eos providere et promovere et de subsequentibus curam desuper habere, ut populus habeat aliquos clericos in fide informatos. Et idem dominus Streiffroek (mirėsis 1373 m.) mandatum praedictum in sua reversione de facto complevit, in rei indicium castrum Hiloberg exponens, fundavit scholas in fossa vel in cellario coquinae, ubi adhuc apparent ostia et fenestrae, fideliter contimans diebus vitae suae“. Teip šneka Plastvig gyvatuose vyskupų Varmijos, pag. 49, pridėtuose prie Treter'io gyvatų tujų-gi vyskupų.

Prusuose, paskui karališkaisiais vadinamuose, Kelmės arba Chelmno mieste 1387 m. įsteigta tapo akademija per Konradą Zoellnerį v. Ratenštein, magistrą kryžėvių zokono. Patvirtino tą kryžėvių akademiją popiezius Urbonas VI bulle, 9 d. vasario 1387 m. Gėnoje duota, pripažindamas miestą Chelmno prietinkiausiu dėl tokios įrėdnės, kaipo turintį įmanomą ulimatą ir gausą reikalingą gyvenimui daigtų. Mieriu tos įrėdnės turėjo buti įkerėdinimas tikėjimo, apšvieta žmonių ir mylėjimas tesingumo. Popiezius pagiria tikėjimišką užsidegimą vokiškųjų zokoninkų ir apreiškia tėvišką meilę, kuria jis degas, dėl gerovės miesto Chelmno ir aplinkės. Tai-gi dėl garbės ir guodonės viešpaties dievo ir dėl padauginimo vieros, jis apaštališka galybe įstato ir nutaria, kad aname mieste butų *studium generale* ant paveizdos Bononiškio, o tai ant amžinų laikų, su fakultetais theologišku teisdarišku, kaip ukėsiškų teip bažnytinių provų, mediciniškų, ir kitų skirsnių. Suteikia kaip mokytojams teip ir mokintiniams tas pačias tiesas ir liecybas, kokias turėjo Bononiškė akademija, prieg tam privilegiją *promovere* magistrus ir daktarus po prieziura Chelmaiščio prabaščiaus arba jo vietininko, kurs užziuro ekzameną. Tai-gi,

1) Rasi tas bandžilis buvo papirktas per tuos, kuriama įpėdiniai Vytauto butų buvę krislu akys?!...

(Toliaus bus).

Baldai ant pardavimo
(fornitures) kaip tai, dėl keturių kambarių (front room, dining, sitting and kitchen), paroduoda kuonopigiausia.
John Kernozicki,
228 Vine str.
Plymouth, Pa.

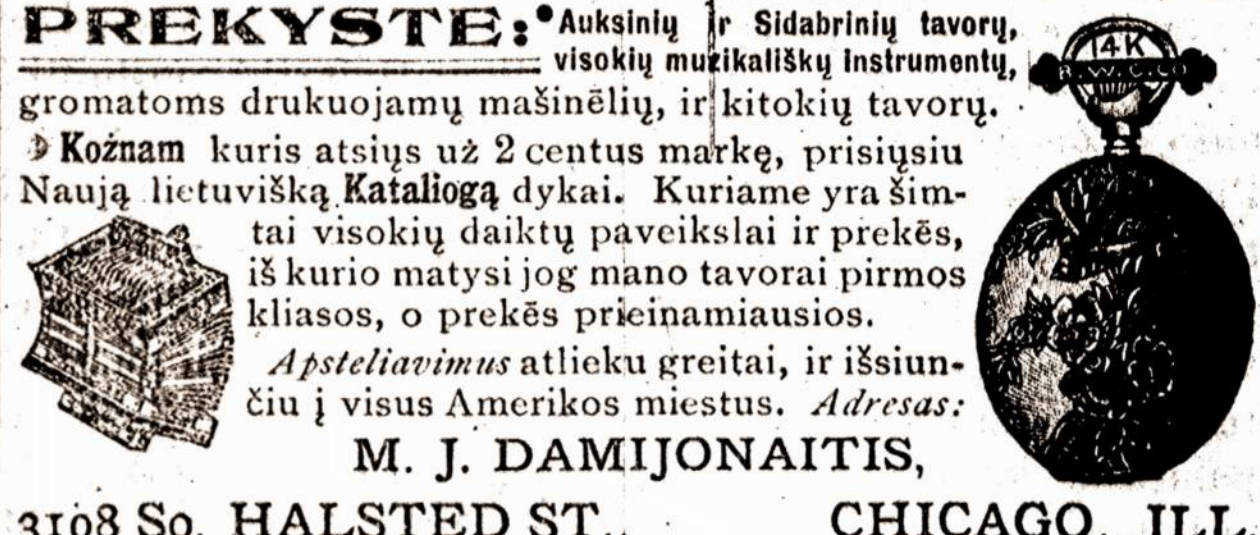
Balius! Balius!
Bus keliamas Susiv. L. A. 57 kuopos, 6 d. Sausio ant salės S. Jene Betest, 6 Bartlele str. Worcester, Mass. Teip gi bus 5 dovanos, 1) Pakajaus liampa \$3,00 vertės; 2) Laikrodėlis \$2,00 vertės; 3) Pusė bačkos alaus \$4,00; 4) Lietuviškas angliškąs žodynas \$3,00 vertės; 5) baksas cigarų \$2,50 vertės. Pelnas eis ant prieglaudos kolonijos.
Tikietas 25c.
Užprašo Komitetas.

J. B DAINIS,
58 Public Square, Wilkes-Barre, Pa.
Pirmas lietuviškas-lenkiškąs hotelis vidurj miesto (priešais suoda). Kas ateis su kokiais reikalais į miestą, ar tai rodos gavimo arba su skundais į sudą, nepamirškite lietuviško
HOTELIO DAINIAUS.
Laikau visokius gėrymus ir užkandžius kadien.
Teiposgi ant viršaus yra SALONAS dėl susirinkimų.

Pajieszkėjimai.
Pajieskau Pranciškaus Butkaucko Jonionių kaimo, Liškavos parapijos. Meldžiu atsiųkti pats ar kas kitas duoti žinią ant adreso:
Ad. Paulekas
2203 — 5-th ave.
Pittsburg, Pa.

Klausimas gėrymo.
Kartą viename dideliame bankiete prasidėjo kaiba kokis vynas geriauses vartojimui visoms ypatoms ir teipgi tapo paklausta Johnsono garcingo raštininko nusprendžio. Jis tvirtina kad yra gyduolė rukštus vynas seniems, jaunems paojingas, saldus vynas paojingas seniems, sznapsas paojingas bagotiems. Jeigu tą klausymą pastatyti šiandien tai vienas atsakymas, butų kad Trinerio Amerikansis Elikisir Kartusis Vynas galima tartoti visada ir visiems kaipo geratringas sveikatai. Užtikrinančiai yra gerivusių vynu ir geriause gyduolė ir negali atgebenti nieko blogo slobniausiems ir dalikatausiems viduriams. Jeigu kas nori turėti apetitą normališką stiprumą, jeigu jautiesi negerai po valgiui slobnumą, nerviškumą. Trineris Amerikansis Elikisir Kartusis Vyną užtikrina kutravėjimą stiprumą organus trauėjimo. Duoda stiprius nervus, sveikus vidurius ir trauėjimą.
Gaujamas visose aptiekose, arba pas patį fabrikantą, Juozapą Trinerį, 709 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

PREKYSTE: Auksinių ir Sidabrinų tavorų, visokių muzikališkų instrumentų, gromatomis drukuojamų mašinėlių, ir kitokių tavorų.
Kožnam kuris atsiųs už 2 centus marķę, prisiųsiu Naują lietuvišką Kataliogą dykai. Kuriame yra šimtai visokių daiktų paveikslai ir prekės, iš kurio matysi jog mano tavorai pirmos klijasos, o prekės prieinamiausias.
Apsteliavimus atlieku greitai, ir išsiunčiu į visus Amerikos miestus. Adresas:
M. J. DAMIJONAITIS,
3108 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

TAUTIEČIAI LIETUVIAI PAS SAVĄ.
Aez padidinau savo krantuvę, kurioje galima gautie visko, kaipio tai: Lalkrodėlių, kokių tik ant svieto randasi, klezeninių ir sieninių, visokių lenčugėlių auksinių, pakuotų ir sidabrinų auksinių žiedų, spilkų, kompasų, kolczių, visokių instrumentų, puikių armonikų. Maszinukų dėl drukavojimo gromatų. Monų knyga ir prietaisai dėl darymo sztukų. Istoriškų ir maldaknygių kokių tik randasi lietuviškoj kalboje. Puikių popierų dėl raszymo gromatų su pavinczavonėmis, pagrazinimais ir kvietkomis. Kas velytų ean ką pareitrukt, tegul prisunczia gromatoje už 4 ct. marķę, o apturės puikių kataliogą d y k a i, kurio da lietuviškoj kalboje nėra, kuriame yra keli szimtai visokių paveikslų; apie kožną tavorą prekė apraszta. Perkantie gauo tavorą pirmos klijasos ir už mažą prekę. Orderius isziuncziam greitai į visus Amerikos miestus.
Adresavokit:
KLEMENS WILKEVICH. 112 GRAND st. BROOKLYN, N. Y.

A. Maslauckas ir Sunus,

LIETUVISKŲ GRABORIAI.
Karietos ant vesėlių, laidotuvių ir krikštynų. Vežimai perkraustymui ir t. t.
415 W. Main Street.
PLYMOUTH, PA.
Naujas Teleponas 7031.

I. HERZ BANKIERIUS ir NOTARIJUSZAS.
2 Carlisle st. New York, N. Y.
Vienatinis, katras geriausiai dazluri apie tautiečių gerovę, isziatoroja dėl jų pas szipavę kompaniją visokias vlgadas ant geriausių ir greičiausių laivų. Tuos katris važiuoja į krajų, pakaukia pilnai ant dypo, nuveda ant szipo, atstato tenai jų dalgtus ir daro storonę dėl vlgadno gultio. Iszlina telp-gi isz Castle Garden ir atstato kur kam reikia. Czlonia pigliausia.
I. HERZ BANKIERIUS ir NOTARIJUSZAS.
2 Carlisle st. New York, N. Y.
Isziunczia pinigus į visas dalis svieto greitai ateakancziam ir pigliausiai.
I. HERZ BANKIERIUS ir NOTARIJUSZAS.
2 Carlisle st. New York, N. Y.
Iszdirba savo kanceliarijoje notarijatus: davernatis, aktus, visokius kontraktus, testamentus ir toip toliau.
I. HERZ BANKIERIUS ir NOTARIJUSZAS.
2 Carlisle st. New York, N. Y.
Garaus yra nuo sezai isz savo toislingumo ir szpiniszko iszpildymo visokių provų dėl tautiečių ir tai kaip greičiausiai ir su geriausia pagalba. Duoda telp-gi d y k a i kožnam visokias rodas ir dėlto visiems karztai apsaoko ir prizada kožnam visada kuo geriausiai patarnauti.
Raszkit vieš ant to adreso!!! Dėkavosi!!!

Oras kuri mes kvepuojame
Žmogus gali gyventi keles dienas be valgio ar vandenio bet be oxygeno miršta in keles minutes.
Žmonės kenčia bada oxygeno kaip ir maisto, kad ir oxygenas nekaštuoja nieko! Dėlko? Dėlto jeigu glitinė plėvė nėra sveikam padėjime tai oxigenas negal pereiti in krauję per tam tikras ofo skyteles.
DR. JEAN SIRROM PLAUCZIU BITERS
Dr. Jean Sirrom's Kepenu Bitters tikrai išgydys, kraunišką užstojimą vidurių, torpidą, aptingusias kepenas, drebėjimo, varšto išbliskimo veido ir t. t. Užbėga visokiom kepeniuem ligom.
Prekė \$1.00 už bonką, arba 6 bonkos už \$5.00. Gali uzorderoti po dvi bonkas šitų trijų gyduolių ar kaip nori idant pajaryt 6 bonkas kurios teip-pat kaštuos tik \$5.00 už 6 bonkas. Išsiunčiam ant bile kokio adreso po aplaikymui Expressini ar Pačtinį Money Order. Ziurėk idant be cisdegitas parašas ant kožno kamščio, nes be jo ne ira tikras. Adresavokit:
MORRIS FORST & CO. PITTSBURG, PA.
PARDAVĖJAI DEL SUV. VALST. IR KANADOJE.
Dr. Jean Sirrom's Skilvio Bitters \$1.00 bonka
Dr. Jean Sirrom's Vidurių Bitters \$1.00 bonka
Vartojamas per daktarus ir szpitolėse ant viso svieto.

BRITVOS! MIKROSKOPAI!
Kas prisųs mums \$1 00, tam mes prisųsim geriausio kristalino pileno britvą, kuri parsiduoda sztoruose po \$3.00, arba mikroskopą su kurino gali matyt vandens lasze tuketanczios vabalėlių, musės galva arba blakę iszrodo po szituo etebėtinu stiktu arklio didumo, mažiausias szmotelis popieros iszrodo galp didžiausia kruva malkų.
Raszkit pas:
THE CHASE SUPPLY CO.
Box 504. Methuen, Mass.

Farmos!
Sziuos farmos parsiduoda New Yorko stete. 15 akry už \$1250, 33 akrai už \$1500, 78 akrai už \$1400, 99 akrai už \$990, 80 akay už \$1500, 150 akry už \$2000, 133 akrai už \$1800, 200 akry už \$2000, ir apie 15 kitų farmų yra čia jau lietuvišai farmeriai. Visos farmos su troboms, yra girios ant kožnos farmos, apie artesnias žinias raszkit su indėjimu 2c marķes, pas
G. KLEEK,
Poolvill, N. Y.

Dr. J. Szliupas,
328 Federal str. Philadelphia, Pa.
(47-50-A Keystone Telephone)

Naujas Teleponas No. 8208.
Jonas Dzedolikas
LIETUVISKAS GRABORIUS.

Karietos ant vesėlių, laidotuvių ir krikštynų.
Vežimai perkraustymui ir t. t.
Laikau **HOTELI,** visokių gėrymų, kaipio tai: visokios arielkos, vyno, skanaus alaus, porterio ir kvepenėlių cigarų.
455 Main st. KINGSTON, PA.